

SIJEČANJ 2016

KAPELA

A person with a backpack stands on a rocky mountain ridge, looking out over a vast mountain range under a blue sky. The person is silhouetted against the bright sky. The foreground is a dark, rocky slope. The background shows a series of mountain peaks, some with snow, under a clear blue sky with a few wispy clouds.

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA KAPELA

Sadržaj

3 RIJEČ UREDNICE: Jelena Spreicer

4 IDEMO LI ILI NE - GROSSGLOCKNER: Luka Kvočić

8 OD MORA DO VRHA - MAROKO 2015.: Matej Perkov

12 MOŽE LI SE PRENJ OSVOJITI: Jagoda Šantić

14 JELOVURA: Hrvoje Zrnčić

18 KUTNJAK: Tamara i Marko Biondić

22 OD KOLIJEVKE DO GROBA: Josip Zelić

23 148 SATI: Vesna Poljačić

26 PRVA ISKUSTVA U KAPELI: Sanja Hrvoić, Mladen Rogošić, Jelena Spreicer, Jagoda Šantić, Hrvoje Zrnčić, Josip Zelić

32 ZIMSKI USPON NA BIJELE STIJENE: Luka Molvarec

36 AKCIJA NOŠENJA DRVA NA BIJELE STIJENE: Kristijan Sajko

40 VINIŠTE - ZAPAŽANJA JEDNOG DEŽURNOG: Mladen Rogošić

42 IZ PERA GORANA ZADRAŽILA: Goran Zadražil

46 KAKO ODABRATI 2: Robert Demšar

48 EKSPEDICIJE PROŠLE I BUDUĆE: Matej Perkov, Luka Kvočić

49 POSTATI VODIČ - KAKO I ZAŠTO: Vjekoslav Habulinec

50 RECENZIJJE KNJIGA ČLANOVA KAPELE: Katica Gajčević, Jelena Spreicer

Impressum

KAPELA
Časopis Hrvatskog planinarskog društva Kapela
Godište 4. Broj 4, Zagreb
Izlazi jednom godišnje i besplatan je

IZDAVAČ
HPD Kapela, Maksimirska 51 a,
10000 Zagreb, www.hpd-kapela.hr

UREDNIŠTVO
urednica: Jelena Spreicer,
jelenaspreicer@gmail.com

zamjenik urednice: Hrvoje Zrnčić,
hrvoje.zrnčić@zg.t-com.hr;
grafička urednica: Ana Kvočić,
akvovic@gmail.com;
lektura i korektura: Vesna Kaniški,
vesna.kaniski@zg.htnet.hr; Jadranka Jurić

TISAK
Kerschoffset d.o.o.,
Ježdovečka 112,
10250 Zagreb - Lučko
Naklada: 400 kom

Svoju građu za objavu možete snimiti na CD ili DVD ili poslati urednici i/ili zamjeniku urednice redovitom ili e-poštom. Tekstove i opise samih fotografija treba slati odvojeno od samih fotografija, odnosno ilustracije ne ubacivati u tekst.

Uredništvo zadržava pravo da preradi tekst. Stajališta autora iznesena u objavljenim tekstovima ne moraju odražavati stajališta HPD-a Kapela niti stajališta članova Uredništva.

Riječ urednice

Godina 2015. za HPD „Kapela“ u mnogočemu je bila prijelomna. Izmijenili smo Statut, primili priznanje HPS-a za upravljanje pl. kućom i skloništem na Bijelim stijenama, a dosadašnji glavni urednik časopisa, Hrvoje Zrnčić, svoju je uredničku palicu spremno i bez kolebanja prepustio pripadnici mlade generacije planinara, koja će, ne samo u planinarenju, nego i u izdavaštvu, još godinama kaskati za njegovim i iskustvom ostalih članova. Preuzeti takvu veliku čast i odgovornost nije bilo nimalo jednostavno. No Hrvojeva spremnost na pomoć i suradnju te brojne smjernice i sugestije kojima mi je olakšao rad na ovom broju samo su jedan od mnogih primjera povjerenja i bezrezervne podrške koje mlada generacija uživa u našem Društvu. Upravo sam iz tog razloga u ovom broju ustrajala na članku koji zovem „mozaik“ - svojevrsnom presjeku kroz iskustva više generacija Kapelinih planinara. Mozaik nam ujedno otkriva i ključ kohezije našeg društva: iako su nam se motivacija za učlanjenje i početni utisci možda i razlikovali, ono što nas je zadržalo u Kapeli gotovo su bez iznimke dvije ljubavi: ljubav prema planinama s jedne i ljubav prema dobrom društvu s druge strane.

Kao i prethodni, i ovaj broj donosi tekstove o nekima od najzanimljivijih ekspedicija i izleta koji su obilježili proteklu, 2015. godinu: usponu sekcije mladih na najviši vrh Austrije; Matejevoj ekspediciji „Od

mora do vrha - Maroko 2015.“; izletima na Prenj, Jelovuru i u Italiju. Retrospektivi prošlih dodali smo i najave nadolazećih ekspedicija. I ove godine dojmove iz Kapeline planinarske škole donosimo ne samo iz pera njenih organizatora, već i polaznika. Budući da, osim otkrivanja novih vrhova i krajolika, sastavni dio života u Kapeli čine lokacije na koje se rado vraćamo, nekoliko je tekstova posvećeno Bijelim stijenama i Viništu. Autori tekstova potvrdili su se čitateljima dočarati atmosferu tradicionalnog zimskog uspona na Bijele stijene, nezaboravnu akciju nošenja drva do pl. kuće te utiske s dežurstva na Viništu. Kao i dosada, časopis „Kapela“ nastavlja bilježiti sve relevantne događaje u našem Društvu i akcije koje organiziramo, o kojima u ovom broju piše naš predsjednik, Goran Zadražil. Nakon velikog uspjeha prošlogodišnjeg članka o opremi, donosimo i nastavak u kojem je riječ o sitnicama koje čine neizostavne dijelove svakog planinarskog ruksaka. Na pitanja kako i zašto postati vodič u kratkom nam je tekstu odgovorio jedan od najpredanijih Kapelinih vodiča - Vjeko Habulinec, dok vas na kraju broja očekuju recenzije novoobjavljenih knjiga naših članova.

Preostaje mi još samo zahvaliti svima koji su omogućili nastajanje još jednog broja: osim Hrvoju Zrnčiću, veliko hvala upućujem Vesni Kaniški i Jadranki Jurić, zaslužnima za lekturu tekstova,

BRANKO DIVJANOVIĆ

U VAGABUNDINOJ
KOLIBI

kao i neumornoj i kreativnoj Ani Kvočić, koja kroz rad na ovom časopisu spaja svoje dvije strasti - planinarenje i grafički dizajn. Najveću zahvalu upućujem, naravno, autorima tekstova i fotografija (Luki Kvočiću, Mateju Perkovu, Jagodi Šantić, Hrvoju Zrnčiću, Tamari i Marku Biondiću, Josipu Zeliću, Vesni Poljančić, Mladenu Rogošiću, Sanji Hrvoić, Luki Molvarcu, Kristijanu Sajku, Goranu Zadražilu, Robertu Demšaru, Vjekoslavu Habulincu, Katici Gajčević, Branku Divjanoviću, Slavku Ferini Mrvi i Stjepanu Drenu Mlinarcu), jer bez njih časopisa ne bi ni bilo.

Svim čitateljima četvrtog broja časopisa „Kapela“ želim lijepe trenutke uz naš časopis i u planinama, u nadi da će ovogodišnji tekstovi potaknuti još više članova da se late ili staromodnih, ali još uvijek šarmantnih, olovke i papira ili moderne, kompjuterske tipkovnice.

Jelena Spreicer

Izletnički rezime

460 članova i ostvarilo 75 službenih

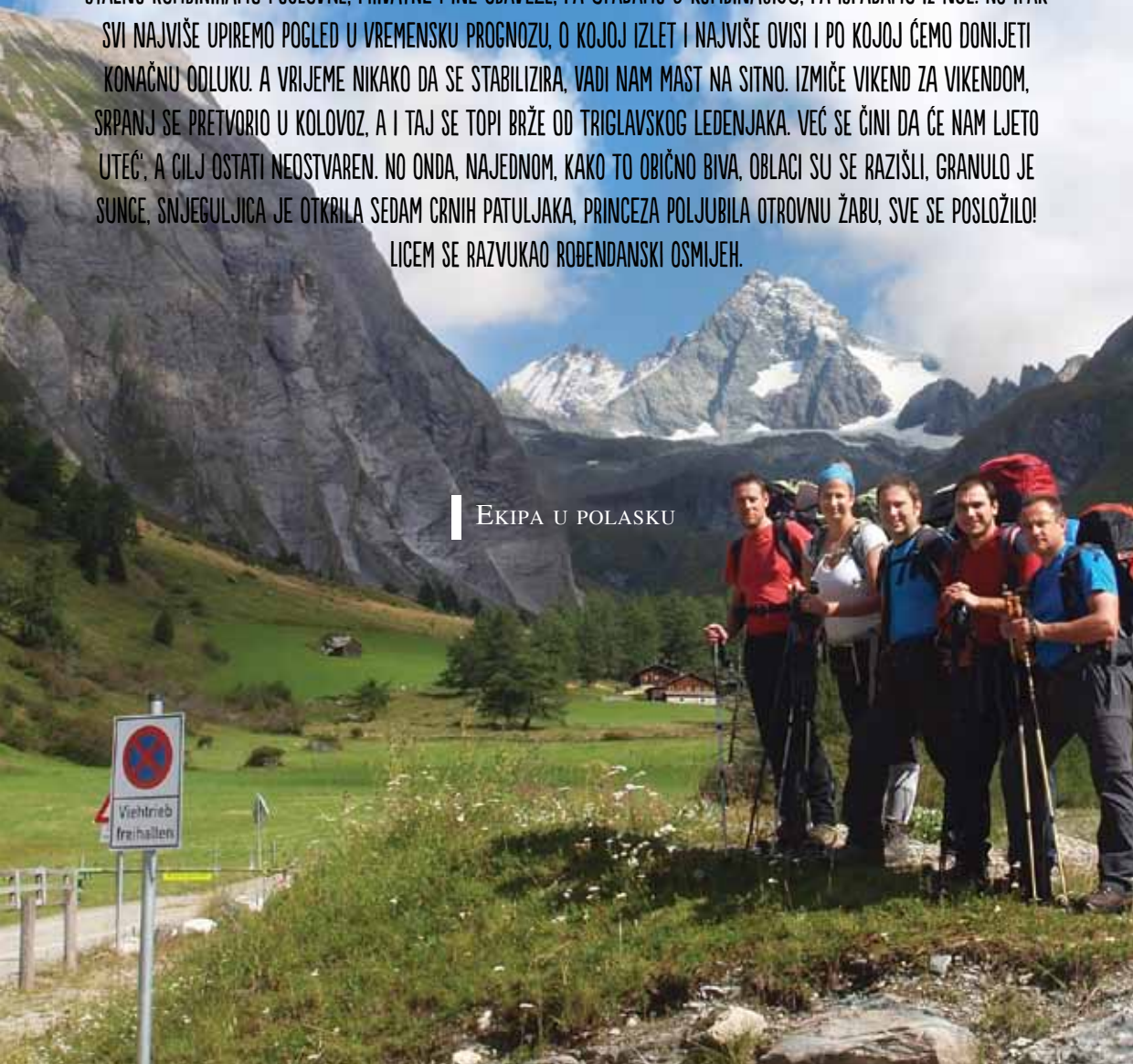
U 2015. godini Hrvatsko planinarsko društvo „Kapela“ brojilo je (zapisanih) izleta s 2238 sudionika, što je prosječno 30 sudionika po izletu.

Na našim su izletima, osim članova Kapele, sudjelovali i mnogi gosti, njih čak 1737. Iako smo u odnosu na prošlu godinu zabilježili lagani pad službenih izleta, kojih je 2014. bilo 78, broj sudionika se povećao, što predstavlja pozitivan trend kojem se i u budućnosti nadamo. U prosincu 2015. Izletničko je povjerenstvo objavilo i novi plan, sa 79 izleta za 2016. godinu.

IDEMO LI ILI NE ? GROSSGLOCKNER

CILJ JE ODREĐEN VEĆ POČETKOM GODINE, SADA JE SRPANJ, TRENUTAK EGZEKUCIJE SE BLIŽI, SVI SMO SVE NAPETIJI. U BITI SMO SVI PROMJENJIVOG RASPOLOŽENJA, ČAS IDEMO, ČAS NE IDEMO, ČAS JEDNI MOGU, DRUGI NE MOGU, SVI STALNO KOMBINIRAMO POSLOVNE, PRIVATNE I INE OBAVEZE, PA UPADAMO U KOMBINACIJU, PA ISPADAMO IZ NJE. NO IPAK SVI NAJVIŠE UPIREMO POGLED U VREMENSKU PROGNOZU, O KOJOJ IZLET I NAJVIŠE OVISI I PO KOJOJ ĆEMO DONIJETI KONAČNU ODLUKU. A VRIJEME NIKAKO DA SE STABILIZIRA, VADI NAM MAST NA SITNO. IZMIČE VIKEND ZA VIKENDOM, SRPANJ SE PRETVORIO U KOLOVOZ, A I TAJ SE TOPI BRŽE OD TRIGLAVSKOG LEDENJAKA. VEĆ SE ČINI DA ĆE NAM LJETO UTEĆI, A CILJ OSTATI NEOSTVAREN. NO ONDA, NAJEDNOM, KAKO TO OBIČNO BIVA, OBLACI SU SE RAZIŠLI, GRANULO JE SUNCE, SNJEGULJICA JE OTKRILA SEDAM CRNIH PATULJAKA, PRINCEZA POLJUBILA OTROVNU ŽABU, SVE SE POSLOŽILO! LICEM SE RAZVUKAO ROBENDANSKI OSMIJEH.

EKIPA U POLASKU

Brzo se krenuh pripremati. Prvo grickalica u ruku da srežem nožne kandže i pripašem ih gojzericama. To ak' prvo ne napravim, onda se mnogo kasnije, pod kraj izleta, sjetim svih svetaca, a i rodbina mi u Kanadi počne nesmiljeno štucati. Zatim ide higijena brzoupalnih područja na mom osjetljivom tijelu, a posljednje dolazi provjera opreme: rakija je tu, špek je tu, novci su u novčaniku, gojzericice na nogama. Spreman sam!

Skoro ko' pred vjenčanje spreman za mladu, ali ne bilo kakvu mladu. Ona je u biti stara gospoda, ali dobrostojeća i privlačna svima, jer je još uvijek lijepa. A njojzi i tako idem samo radi ljepote, radi uživanja u trenutku usred neke pustopoljine, uživanja u bezvremenskoj dimenziji koju daje gotovo svaki kamenčić o koji se u divljini spotaknem ili ne. Od silnog uzbuđenja sam se spreman i legao u krevet. Normalno da rakija nije bila dobro začepljena, pa sam nenadano dobio laganu aromu šljive i pred jutro jednu ispod oka od mog drage (drago, tal. = zmaj) zbog nenadanog, njoj užasno smrdljivog parfema koji sam opet koristio. Zlatko, Luka, Vjekoslav, Ana i ja na put smo krenuli u subotu ujutro. Odlučili smo se za dvodnevni izlet. Budući da je u Alpama opet sezona parenja, u domovima Stüdlhütte (2801 m) i Adlersruhe (3451 m) nije bilo mjesta. Mjesto za spavanje uspjeli smo pronaći tek u najudaljenijoj i najniže smještenoj Salm Hütte (2644 m). To nas nije pokolebalo da krenemo te je, s obzirom na to da se preostala dva doma mogu okarakterizirati više kao hoteli nego planinarski objekti, sasvim neočekivano bilo pun pogodak. Ovako smo mogli neometano izvesti svoje pripremne rituale za teške ture koji se uglavnom sastoje od špeka i pive.

KROZ GUŽVU DO VRHA

Kako smo na noćilište stigli oko 15 sati preostalo je još dosta danjeg svjetla pa smo se odlučili popeti na obližnji nemarkirani trotisućnjak po sistemu 'ko dokle dođe. To je više bila mjera predostrožnosti, da se ne bismo preveć ritualno podmazali. Suncem okupan, jako strm uspon po siparu srednje velikog pločastog kamenja brzo nas je umorio, tako da smo svi stali na pola brda i odlučili da ćemo malo odmoriti i uživati u suncu i pogledu te nakon izvjesnog vremena, kad nam dosadi, potražiti drugo

mjesto gdje ćemo raditi to isto. Osim Vjekoslava. On je krenuo dalje. Putem je samo jednom pokrenuo sipar i nehotice nas zasuo kamenjem. Bio je jako pažljiv. I nepobjediv.

U domu ugodno druženje uz pivo te brz odlazak na počinak. Buđenje u četiri, pokret u pet. Vjekoslav skoro ne kasni. Ustao je prvi, uzorno, u pola četiri, a izašao posljednji, u pet i pet. Vrijeme ne baš ugodno, šiba nas vjetar koji odnekud nosi susnježicu. Sneni, lagano koračamo, uspinjući se prema sedlu Hochenwartscharte na putu za Adlersruhe. Ana ima tešku nogu, al' gura. Zlatko i Luka idu bez problema. Vjeko, samo u jednoj majici, glumi da mu nije zima. I nije mu bilo dok nije počeo drhtati. Za kraj uspona do sedla jedna vertikala osigurana sajlom i eto nas na sedlu, a ubrzo zatim i na ledenjaku Hofmannskees. Tu nam se pogled značajno izdužio prema istoku, od kuda je lijeno ustajalo sunce. Još je trljalo okice, al' i tako sneno nas je pomazilo svojom toplinom dajući malo živosti našem koraku. Ubrzo stižemo na Adlersruhe, gdje duže odmaramo, prepakiravamo ruksake, dogovaramo tko će s kim u navezu, malo bacamo poglede na uglavnom nepoznate vrhove, osim jednog znanca: u smjeru zapada pogled puca na Grossvenediger (3666 m), koji smo Vjekoslav, Ana i ja posjetili prije kojih pet godina.

Na vrh krećemo oko 11 po dobro utabanoj prtini. Sve miriši na velik broj cipela koje su tih dana ostavljale otiske u snijegu. Ne samo da miriše, već eno i cijele kolone navezanih planinara u silasku s vrha. Što je to? Otkud samo dolaze? Kao da se uspinjemo na mravinjak na čijem je vrhu pivnica. Zaobilazimo ih kako znamo, žurimo gore, imamo osjećaj da nam dobro ide, da ćemo uhvatiti sunce na vrhu, al' uzalud. Na Malom Glockneru, kak se šika, još mrava i zastoj: idućih skoro 200 metara zračne linije zbog gužve prolazimo gotovo sat vremena. Očekivali smo da je većina ljudi prošla taj dio puta, ali ne, danas nije taj dan, danas je većina prevelika za ovo brdo. Od onih kaj nekaj znaju, do onih koji kao da su prvi put vidjeli snijeg. Oblak je u međuvremenu zasjeo na vrh, postajalo je sve hladnije, a čekanje beskrajno.

Ana i Vjekoslav napokon prvi prolaze usko grlo i dolaze do vrha, zatim Luka, pa Zlatko i ja. 3798 metara je pod nama. Čestitanje, slikanje i pivo uz uzvike oduševljenja obavljenim. I ljudi Slovenac! Kad misliš

da si čuo za sve lude Slovence i njihove podvige, na vrhu Grossglocknera se ničim izazvan pojavi još jedan. Došao je sam, jer su mu frendovi pokazali uspon na Grossvenediger, pa se odlučio popeti na Grossglockner, što samo po sebi i nije nešto nevjerovatno, ali se onda kao kakav cirkusant još popeo na otprilike 3 metra visok križ, a da nije ni trepnuo. Usljedio je povratak, koji je, nažalost, valjalo brzo obaviti, jer se bližila večer, a put do Zagreba je dug. Sjurili smo se ko mulci nizbrdo. Nije bilo ozljeda, pa da malo nizbrdo potučemo koljena, nek bar nešto boli. Na kraju, u podnožju planine, još nas je nas oprala i kiša, al' ona ljetna, lagana topla kiša za uživanje (na ovoj visini urnebesno topla). Umjesto na večeru, brzo smo sjeli u auto, kalkulirali smo da bismo putem mogli ugrabiti nešto za pojesti, ali se put toliko odužio da više ništa nije radilo. Samo benzinske i otužni komadi pekarskih proizvoda. Više pameti drugi put.

TURIZAM I ŽIVCI

Kad bi bar bilo više vremena za ovakve izlete, bilo bi to fenomenalno. Veni, vidi, vici nije baš moj omiljeni način za planinarske pothvate, ali s obzirom na vrijeme u kojem živim i kako ga dijelim sa sobom i drugima, najčešće je jedini moguć. Osim toga, turistička eksploatacija vrhova je veliki minus i razlog zbog kojeg sam ovaj vrh dugo izbjegavao, jer je jedna od najvećih vrijednosti planinarenja sloboda, odnosno nesputanost u kreiranju putovanja kojim stižemo do cilja iliti kakvog međucilja u našim životima. Velik broj ljudi na mjestu koje nije predviđeno za velik broj ljudi narušava tu harmoniju putovanja, remeti red i mir planine iliti divljine općenito. Koliko su god svi prisutni pojedinci na izletu bili fascinirani pričama planinara veterana o Grossglockneru kao nekakvoj mitskoj planini, toliko smo

HRBAT KLEINGLOCKNER,
U POZADINI GROSSGLOCKNER

UŽIVANJE U VIDICIMA NA PUTU PREMA VRHU

sada, po povratku s nje, rezignirani i pomalo razočarani prezentiranim, al' dakako i ponosni na naš najviši uspon do sada.

Malo je trenutaka odmora na tako zahtjevnoj turi. Do izražaja dolaze međuljudski odnosi. Svi su napeti, jer je to svima ne samo veliki fizički, nego i mentalni napor, pa su preosjetljivi kao da su pijani. Osjećaji koji se u svakodnevnim odnosima s istim ljudima zanemaruju, tu dobivaju na značaju, sitnice koje nekad malo smetaju, tu puno smetaju. Kada čovjek iz sebe treba izvući maksimum, koncentrirati se maksimalno na sebe da bi uspio u nekom pothvatu, lako plane na sve što mu smeta. Iako je na ovom izletu bilo sitnih trzavica, ovim bih putem još jednom čestitao svim sudionicima na pravom planinarskom ponašanju, na tome što smo svi bili uvidavni prema tuđim manama i što smo svi na vrh došli kao jedan, stalno pomažući najslabiju kariku. Hej lop!

LUDI SLOVENAC

POBJEDNIČKA FOTKA S VRHA

Volim planine, volim putovanja, volim izazove i sport. Volim činiti stvari na drukčiji način, volim kad mi netko kaže „To se tako ne radi“ ili „Ti to ne možeš“. Odabrao sam svima suludo, no meni logično – ekspediciju „From sea to summit - Morocco 2015“: nešto što u hrvatskom planinarstvu još nije viđeno. Htio sam ispenjati poznati visoki vrh u atraktivnoj zemlji koja nije predaleko, a nije ni skupa. Maroko je bio logičan odabir, a Visoki Atlas dovoljno lijepa i izazovna planina zimi prekrivena snijegom i ledom.

Nakon slijetanja dogodila mi se Afrika, i događala se mjesec dana koliko je ova neobična ekspedicija trajala. Košnica orijentalnog Marrakesha fascinirala me, a ljepota ribarskog grada Essaouira smirila. Otud je i kretala moja ruta duga 280 km, od plaže na Atlantiku do 4167 m visokog vrha Jbel Toubkal. Dva tjedna teškog hoda trajala je tura prožeta patnjom i naporima. Prolazio sam kroz polja, plantaže, zelenilo i pustinju, siromašne gradiće i pitoreskna berberska sela. Sretao sam siromahe, radnike, pastire i zemljoradnike, a musava djeca znatiželjno su gledala stranca s ogromnim ruksakom. Spavao sam u šatoru, pod vedrim nebom, u barakama, potleušicama i vojnim garnizonima. Nekoliko sam noći bio udomljen kod ljubaznih berberskih obitelji, a u pratnji sam nerijetko imao policiju i tajne agente. Maroko je šaren, intenzivan, neobičan. Zemlja kontrasta u kojoj je vrhunac hodati pustinjom i gledati snijegom pokrivenu planinu.

Uspom sam započeo u popularnom mjestu Imlil, odakle vodi staza do planinarskog doma na 3200 m. Njome prolaze mnogi planinari i izletnici koji uglavnom unajmljuju mule za nošenje ruksaka, a životinje također i dom opskrbljuju zalihama. Predivne panorame i repovi magle koji su se vukli planinom ispunjavali su me

strahopoštovanjem. Iako sam napokon hodao uzbrdo i bilo je teže, psihički je bilo mnogo lakše (i manje bolno) negoli hodanje ravnicom.

U blizini doma postavio sam šator, a sutradan pokušao ispenjati Toubkal sjevernim grebenom. Nije mi uspjelo jer sam zapeo u dnu zaleđenog kuloara koji se rušio u provaliju, no prekrasni sunčani dan bio je ispunjen penjanjem na prekrasni greben i usponom na nekoliko vrhova visine oko 3800 m. Vrijedno penjačko iskustvo, dobra zabava i nezaboravni vidici obradovali su me, a Toubkal će pričekati do sutra.

USPONI

Sutradan sam krenuo klasičnim putem, mnogo planinara tog dana uspinjalo se na vrh. Zbog rijetkog sam zraka hodao sporo, nije mi se žurilo nikamo dok sam derezama koračao zaleđenim snijegom. Dolazak na vrh obilježio sam suzom, osmijehom i uzdahom olakšanja. Gotovo je, ekspedicija je uspjela! Slikanje i samotni nastavak ture na 4033 m visok Toubkal East, te niži Ouanoums visok 3963 m. Ovi vrhovi uglavnom nikog ne zanimaju, osim mene i mog plišanog medu. Predivan dan završio sam pun dojmova i fotki, a sutradan sam uzeo stanku jer je vrijeme ionako bilo loše.

No, želja je bilo još: petog dana na planini popeo sam se na dva lijepa vrha „blizanca“ - Timezguida (4089 m) i Ras Ouanokrium (4083 m). Opasna okomita stijena i snježno nevrijeme spriječili su me pri usponu na vrh Akiud (4030 m), ali sam uspio kroz snježni kuloar ispenjati i atraktivni Tadaft (3900 m). Po mećavi sam se vratio u dom na odmor jer su me čekale nove avanture. Šator sam spakirao jer su mi dva noćenja u snijegu bila dosta, a noćenje nije skupo. Sutradan sam se kroz snježne kuloare niz koje su padali komadi leda sa okolnih stijena penjao na 3960 m visok Tazaghard. Ovo mi je postao jedan od dražih vrhova u životu, ponajviše jer sam se jako namučio i naravno, bio nagrađen nezaboravnim pogledom.

Idućeg jutra oblaci su sakrili vrhove, no maglena se

OD MORA *do urka*

PUSTINJE I SNIJEGOM POKRIVENE PLANINE MAROKA

————— Matej Perkov —————

| KRENUO SAM S PLAŽE

MATEJ PERKOV

S IVICOM NA VRHU AFELLA NORD

MATEJ PERKOV

PANORAMA ATLASA

MATEJ PERKOV

VRH TADAFT 3900 M

VRH TAZAGHARD 3960 M

MATEJ PERKOV

zavjesa povukla oko deset sati. Izletio sam iz doma u petoj brzini i kroz direktni široki kuloar koji se nalazi ispred terase doma započeo uspon prema nebu, pa kamo stignem. Možda poginem, ali radije smrt nego da provedem dan u sobi sa španjolskim cimERICAMA koje izgledaju kao krumpiri. Na prijevoju na kraju kuloara zahvatila me magla, snježne pahulje nošene vjetrom bile su sve veće i gušće. Po zaleđenim stijenama popeo sam se na 3900 m visok Tadat nad kojim se uzdižu stjenoviti tornjevi zvani Clochetons, a zatim kroz jedan strmi, snijegom pokriven kuloar krenuo prema Biguinousse (4003 m), najtežem vrhu Atlasa. Iako sam se dvoumio, odlučio sam iskušati sreću na zaleđenom grebenu, pa se zastava HPD-a Kapela zavijorila se i ovdje. Istim putem dolje, uz pjesmu „Pahuljice padajte meke i guste...“.

BLIZANCI ZA KRAJ

Posljednjeg dana osvanulo je sunčano jutro, skupio sam zadnje atome snage i krenuo u posljednju avanturu - uspon na vrhove blizance 4-tisućnjake Afella Nord i Afella Sud. Uspon je bio težak i opasan zbog snijega koji je padao zadnja četiri dana u popodnevним satima, a u kuloarima punima snijega bila je prekrivena ledena podloga. U nekoliko navrata našao sam se u slijepoj ulici, no uvijek bih otkrio put dalje. Ovaj uspon pamtiću po predivnim amfiteatrima - iz jednog u drugi, sve više i više. Vrijeme se pogoršalo, počeo je snijeg, a bilo je teško odgonetnuti koji je vrh zapravo najviši. Bio sam iscrpljen te sam se nekoliko puta umalo okrenuo i vratio, no nešto me je tjeralo dalje. U tim trenucima alpinizma nemoguće postaje moguće, a pred mojim očima ukazala se hrpa kamenja koja označava vrh. Stajao sam na Afelli Nord te se uz pjesmu opraštao s ovom prekrasnom planinom.

TOUBKAL 4167 M

MATEJ PERKOV

Afrički visokogorski doživljaj pratio me pri silasku u obliku velikih snježnih pahulja. Vrijeme se sljedećih dana pogoršalo zbog snijega su se s okolnih vrhova obrušavale lavine. Ostalo je još nekoliko neispenjanih vrhova koje sam ostavio za drugi put. Silazak u Imlil protekao je uz cjenkanje s lokalnim vodičima koji su htjeli moju planinarsku opremu, tako da sam se riješio viškova koji su ionako bili za smeće. Svega 70 km dalje čekao me je kaos Marrakesha obasjanog vrelim suncem, ukusna chawarma i hladni sok od cijede naranče.

POVRATAK

Do leta mi je preostalo nekoliko dana koje sam upotunio turističkim razgledavanjem slapova Ouzoud (drugi po veličini u Africi), glavnog grada Rabata u kojem me ugostio hrvatski veleposlanik Zvonimir Petešić Frka te najvećeg grada Casablance čiju obalu, poznatu po kulturnom holivudskom filmu, nemilice tuku ogromni valovi Atlantika. Orijentalna atmosfera pomiješana s afričkom tradicijom, utjecaj islama, živopisni bazar u Medini (utvrđeni dio svakog većeg grada) te agresivni trgovci ono su po čemu pamtim ulice marokanskih urbanih središta.

Jedva sam čekao da dođem doma, uživam u maminoj kuhinji, ispričam sve kapelašima... Ali srce se ipak steglo kada je avion polijetao, a Marrakesh bivao sve manji i manji. Raspoznavao sam ulice i trgove, Medinu i kolodvor, posljednji pogled bacao sam na snijegom pokriveni Atlas. Ova ekspedicija u potpunosti je uspjela: novo penjačko, duhovno, emocionalno i putopisno iskustvo ono je što nosim u sebi dok se vraćam doma. A on, snijegom prekriven, čekat će me opet – Veliki Atlas, Atlas Kbir!

Često se može pročitati da je Prenj jedna od najljepših, najatraktivnijih, ali i najsurovijih planina u Bosni i Hercegovini. U narodu ga zovu još i hercegovačkom Himalajom, a smješten je u sjevernome dijelu Hercegovine, u samome srcu Dinarskoga gorja. Ova će planina svakome prirasti srcu čim ugleda magičnu vizuru njegovih gotovo alpskih vrhova.

POGLED S PRENJA

NA VRHU PRENJA

MOŽE LI SE Prenj OSVOJITI?

Jagoda Šantić

Gledajući fotografije planinara koji su posjetili Prenj, odlučila sam organizirati planinarsku turu. Organizacija je trajala otprilike mjesec dana, trebalo je stupiti u kontakt s tamošnjim vodičima radi bolje organizacije izleta. Nakon što sam sve organizirala uz pomoć Anesa Volodera, vodiča i pripadnika GSS-a iz Mostara još je samo preostalo da prikupim planinare. Po objavi izleta, za manje od tjedan dana, imala sam pun bus s ukupno 30 planinara, od kojih su devetero bili novopečeni planinari iz Kapeline planinarske škole: Kiki, Zoki, Štef, Slavka, Roberta, Joško, Kata, Cafuta i Zagi. Razmišljala sam hoće li oni to moći? Ma, naravno da hoće!

ČAROLIJA PRENJA

Iz Zagreba smo za Mostar krenuli u jutarnjim satima. Na putu smo se susreli s određenim poteškoćama, ali to nije bilo ništa što nismo mogli savladati, pa su nas kasno poslijepodne u Mostaru dočekali domaći vodiči Jasmin i Mujo. Oko 20 sati dolazimo na Rujište, udaljeno od Mostara 25 kilometara. Dok lagano pada kišica, mi se spremamo na uspon do Bijelih voda, do Planinarskoga doma „Adnan Krilić“, gdje ćemo prespavati. Laganim hodom preko, nažalost, miniranoga Vilinskog klanca dolazimo na Bijele vode, a tamo nas dočekuju domaćini i naš Anes koji je pomogao u organizaciji. Ekipa se toliko dobro brinula za nas, da su nam doveli čak i kuhara! Ugodno druženje uz večeru potrajalo je do kasnih sati.

U subotu rano ujutro krećemo na vrh Zelena glava. Dok gledam oblake iznad nas, nadam se da će se ipak razići, pa da vidimo ljepote Prenja. Nakon četiri i pol

sata dolazimo do sedla, gdje od magle još ne vidimo vrh. No, posebnu čaroliju doživjeli smo kada se magla podigla i ukazao se veličanstveni vrh Prenja - Zelena glava (2155 m).¹ Naš nam Jasmin kaže: „Prenj je otvorio svoj prozor da vidite ovu ljepotu.“ Ni sam nije znao koliko je dobro opisao taj doživljaj. Veliki stjenoviti vrhovi ne djeluju kao da se je na njih jednostavno popeti. Po stijenama se penjemo lagano, pridržavajući se za sajlju te svi uspješno stižemo na vrh. A pogled? Nikoga ne ostavlja ravnodušnim! Preljepe zelene doline Prenja oduševljavaju u kontrastu sa sivim kamenitim dvotisućnjacima. Nakon slikanja, svekolikoga uživanja i odmora, ponovo se spuštamo na sedlo gdje se susrećemo s našim Vjekom i Zelićem. Oni su tu već nekoliko dana i sada su nam se pridružili. Uživamo, družimo se, odmaramo, a tada Vjeko iz svoga poznatog ruksaka (koji sekcija mladih zbog njegove veličine voli zvati „ormar“) vadi ananas. Taj ananas, koji nas je sve tako neočekivano razveselio, nekoliko je dana putovao do nas u Vjekinom „ormaru“. Zatim smo se vratili u Dom na Bijelim vodama, gdje nas je čekao kasni ručak, a ni druženje do kasno u noć nije izostalo.

U nedjelju se spuštamo u Rujište. Tamo nas već čeka bus koji nas vozi do prekrasnoga mjesta Blagaj na izvoru Bune. Naš vodič Jasmin dočarao nam je povijest ne samo Blagaja već i Mostara, kojega smo posljednjeg posjetili. U poslijepodnevni satima pozdravljamo se, zahvaljujemo našim vodičima-domaćinima i krećemo prema Zagrebu. Dok se vozimo kući, razmišljam o tome kako sada bolje razumijem staru poslovicu: „Prenj se ne može osvojiti, on osvaja vas.“

¹ Iako se na vrhu Zelena glava može naći podatak o visini od 2155 m n.v., službeni podaci Federalnoga zavoda za statistiku BiH navode visinu od 2108 m n.v.

Jelovina

SVE GUŠT NA GUŠT

— Hrvoje Zrnčić —

USPON

Petak je, četiri sata poslijepodne. Temperatura u Zagrebu je 34 stupnja Celzijusova. Jedan je auto u kvaru, a u drugom je klima uređaj u kvaru. Usprkos svemu, Marijan i ja krećemo u Ličko sredogorje na Jelovuru (1187 m) ili Vrh jelovi ako se netko tako lakše snalazi. Cilj nam je taj dan bio doći u Smokrić kraj Lovinca da bismo prespavali što bliže vrhu i ujutro što ranije, dok još ima noćne svježine, krenuli na vrh na kojemu nismo nikada bili i na koji ne vodi nikakav markirani put. Vjerovali smo da ćemo pronaći put i stići na vrh dok još temperatura nije skočila više od samog vrha.

Nije samo da mi nikada nismo bili, već izgleda da ni drugi planinari nisu bili. Usprkos trudu, nisam našao ni jedan spomen Jelovure u planinarskoj literaturi. Ni domaći ljudi ne pamte da je itko od planinara posjećivao Jelovuru. Čulo bi se da jesu, govore. Najbliže Jelovuri došla je omanja skupina zabočkih planinara i to na Ličko sredogorski Čelavac, susjedni vrh s njene sjeverozapadne strane. Na Čelavac su došli iz Smokrića, odnosno s njegove šumovite sjeverne strane. Mi smo odlučili krenuti na Jelovuru sa suprotne, južne strane.

Često me, pri spomenu imena Ličko sredogorje,

ljudi pitaju gdje je to, a ja im odgovaram: zamislite trokut čije su stranice Velebit, Kapela i Lička Plješivica ili trokut čiji su vrhovi Otočac – Gračac – Korenica. Skupina uzvisina, ne preko 1300 m visine, koja se nalazi u tim trokutima Ličko je sredogorje. Možemo reći i to da Ličko sredogorje od Velebita i dijela Plješivice dijele Ličko i Gračačko polje, a od Kapele i Plješivice Gacko, Koreničko i Krbavsko polje. U starijim zapisima Ličko sredogorje nazivalo se još i Gvozd, Lisina, Resnik planina i Vrebačka gora.

Sama Jelovura nalazi se na južnom dijelu Ličkog

sredogorja, sjeverno od ceste Gornja ploča (Zir) – Gračac, preciznije rečeno sjeverno od mjesta Štikada koje se nastavlja na Gračac sa zapadne strane. U Štikadi, prije samog mosta preko rječice Ričice, treba skrenuti desno, ako dolazite iz smjera Gračaca. Ako dolazite iz smjera Gospića, odnosno Gornje ploče, odmah nakon što se prođe most kod Štikade, treba skrenuti lijevo. Put na koji se skreće uski je asfaltni put za osobna vozila ili, u najboljem slučaju, kombije.

BOGATA FLORA

Polazna točka za sam uzlaz na Jelovuru je Krivak, odvojak s vrelom rječice Ričice u Štikadi, u tom dijelu zvane Ričina. Lokalitet je to na kojem se s lijeve strane puta uz vrelo nalaze dvije lijepo uređene kamene kuće. To su prve kuće na lijevoj, jugozapadnoj strani puta od skretanja s ceste Gospić – Gračac. Početak puta na Jelovuru počinje od spomenutih kuća. Put je to po kojem se može voziti terencem, možda čak osobnim autom nešto malo višeg podvozja. Mi smo se ipak odlučili za pješaćenje kako se i šika.

Nakon desetak minuta pješaćenja makadamom dolazi se do križanja gdje se može nastaviti uzlaz užim i kamenitijim desnim, istočnim odvojkom do prve zaravni. Mi smo nastavili glavnim putem koji je nastavljaao na zapad, da bi se na kraju, na

prvoj zaravni spojio sa spomenutim odvojkom i nastavili kao jedan put na sjever. Već do prve zaravni nailazimo na razne vrste ruža, dubačac, ćubar, divizmu, kobilje, šumske karanfile, uskolisni lan, rutu itd. što nije ni čudno ima li se na umu da flora Ličkoga sredogorja s oko 1040 vrsta, spada u, općenito rečeno, bogate flore. Ranojutarnji pogledi na Kitu Velebita, Crnopac i velebitski Čelavac imali su nešto mističnog u sebi jer se između njih i površine vode akumulacijskog jezera Štikadske bare (Štikadskog jezera) nalazio paučinasti oblak uklopljen u sveopću jutarnju izmaglicu.

Na zaravni nastavljamo kolotrazima na sjever nigdje ne skrećući na manje izrazite kolotrage. Prolazeći uz kamene ograde i uz livade prošarane hrastovima dolazimo do kuće koja se obnavlja što nedvojbeno govori skela na jednom od zidova kuće. Naš put nastavlja kolotrazima kroz šumu dalje na sjever, od kuće polu-lijevo. Nakon kraćeg vremena kolotrazi se sve više gube i pretvaraju u stazu koja izlazi na livade i koja uskoro nestaje u travi. Sve je zeleno i procvjetalo, milina gledati.

S livada otvara se pogled na ličko - sredogorski Čelavac s lijeve, zapadne strane i naš cilj Jelovuru s desne, istočne strane. Čelavac je travnati obli vrh što mu govori i samo ime, dok je Jelovura šumoviti stožac. Naš je cilj, napredujući na sjever i držeći se tridesetak metara od ruba šume, koja nam je s desna, doći na travnati prijevoj između Čelavca i

CRNOPAC

Jelovure te onda skrenuti na istok u šumu i ličkom serpentinom na vrh. Lička serpentina drugi je izraz za ravno na vrh. Na prijevoju smo morali zastati i užariti foticice na više vrsta perunika i mnogobrojnih ostalih vrsta cvijeća.

NA PUTU PREMA VRHU

Ušli smo s prijevoja u šumu krećući se prema vrhu nailazeći vjerojatno na tragove medvjeda. Kratko smo se oglasili da nas medvjed čuje i povuče se ako je tu negdje. Pametniji popušta, govore. Na pola puta do vrha ispred nas se pojavile stijene kao zid desetak metara visok. Gledajući lijevo i desno tražimo mogućnost da ih obiđemo. Odlučujemo se obići ih s lijeve, sjeverne strane iako se stijenama ne nazire kraj ni s jedne strane. Uskoro zapažamo uski zemljani prolaz kroz stijene, prolaz kuloarskog tipa. Ulazimo u njega iako nije širi od metra, a naviše se i sužuje. Procjenjujemo da ga neće biti problem svladati iako je poprilično strm. Negdje u razini s vršnim dijelovima stijena izlazimo iz kuloara i prelazimo na kamenitu livadu obraslu rijetkim

žbunjem ili kržljavim stablima. Nailazimo i na stazu, najvjerojatnije medvjeđu koja se gubi pod samim vrhom.

A na vrhu, ne zna čovjek gdje bi prije pogledao, pod noge u mnogovrsno cvijeće ili u daljinu gdje su krunski velebitski vrhovi (od Jagodnika na jugoistoku do Konačišta na sjeverozapadu), vrhovi Male Kapele, Plješivice (Gola Plješivica, Ozeblin, Kremen, Bukovi vrh, Lisac, Poštak), bosanske planine, primjerice Osječenica, pa onda i Dinara u zadnjem istočnom redu. Od vrhova Ličkoga sredogorja tu su prije svih Čelavac, Trovrh, Komača, Mirkovača, Jasenar i drugi. Ostali smo dugo na vrhu uživajući. Nismo bili umorni jer je za uzlaza vrijeme bilo oblačno, a povjetarac nas je ugodno hladio. K tome nismo ni žurili, a nismo imali nikakvih problema s orijentacijom. Valjda nam je pomogao Sveti Ante na čiji smo se dan i uputili na Jelovuru.

Na povratku nismo mogli ne posjetiti sredogorski Čelavac. S jedne strane, ugoda je što smo prvi put na tom vrhu, a s druge strane pogledi su s tog travnatog i biljem bogatog vrha čisti i daleki. Sve gušt na gušt.

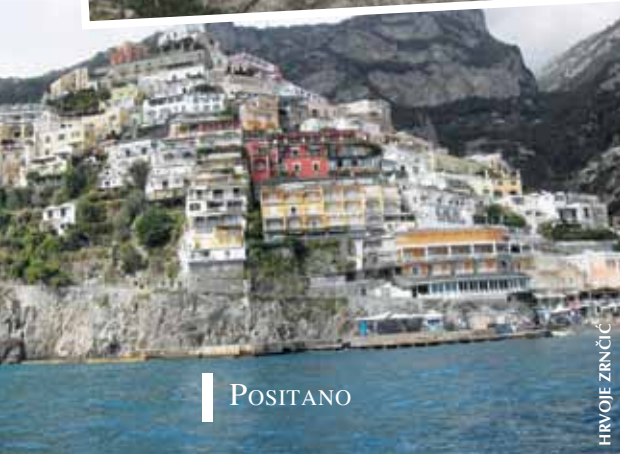
MLADENCI NA VRHU

Kao friški mladenci, stižemo na dogovoreno putno polazište u blizini Gradske skupštine. Mjesto je to i našega prvog susreta jednoga sunčanoga

subotnjeg jutra. Slučajnost? Uz lozinku Amalfi, pozdravljamo družinu u iščekivanju busa koji će u nekoliko sljedećih dana biti naš putujući dom, dom u kojem će se pričati vicevi, nazdraviti pokojom domaćom, povremeno poslušati zanimljive informacije s povijesnim osvrtima o području kroz koje prolazimo, a sve uz ugodan glas vodiča koji neke uvodi u drijemež i san.

POSITANO

HRVOJE ZRNČIĆ

PLAŽA U POSITANU

HRVOJE ZRNČIĆ

KUTNJAK

Mladenci na medenom mjesecu

— Tamara i Marko Biondić —

POSITANO U PODNOŽJU

T. I. M. BIONDIĆ

U osvit zore već smo nadomak prvoga planiranog odredišta, prolazimo uz moćni Vezu, kroz kaos i konfuziju prometa i građevina. Ovdje se sve veže jedno na drugo – mali vrtovi, autosaloni, kafići, reklame na ogradama i rublje na prozorima.

Prvo odredište prekrasan je mediteranski gradić Positano, s neobičnom arhitekturom na stjenovitom terenu. Prvi predivni vidici naziru se već s autobusne postaje. Ovo je nešto novo i nedoživljeno, strme litice na čijim rubovima kao da je netko vrlo snažan objesio veće ili manje građevine različitih boja. Kroz gradić cesta vijuga sijekuci moćno stijenje koje se diže put neba. Neke su građevine skrivene pod tim istim stijenjem koje je njihov vječni i pomalo sablasni čuvar.

Krenuli smo do morske razine nizom od 492 stepenice nakon kojih iznenađuje predivan odbljesak svjetla o morsku površinu i pogled na prostranu crnopjeskovitu plažu. Umjesto kupanja primili smo se klope. Sve u svemu, brzo je proteklo vrijeme do trenutka ukrcaja na brod. Lagana plovidba uz izuzetno stjenovitu obalu i predivne građevine, razbacane po hridima i liticama kao da su so-

kolova gnijezda. Jedno gnijezdo je i kuća Billa Gatesa. Uživamo i divimo se hrabrosti graditelja pretpostavljajući da su radnici koji su ovo radili morali biti kaskaderi.

AMALFI

Uplovljavamo u gradić Amalfi. I ovaj grad, izuzetne arhitekture i duge povijesti, skrio se u skute kamenih litica. Oduševljava nas katedralom sv. Andrije do koje stižemo strmim i širokim stubama. Navedena zabrana fotografiranja pri ulasku u Katedralu potiče nas da sve doživljeno osjetimo i upijemo pa kad poželimo, možemo doživljeno prizvati u sjećanje. Nastavljamo šetnju kroz uske uličice, a pogled nam skreće na kamenu vertikalu kao nožem odrezanu, čovjek ne zna bi li joj se divio ili strepio od nje.

Slijedio je odlazak do noćnoga odredišta prijevojnima kroz predivan krajolik na suprotnu stranu poluotoka u Castellamare di Stabiu. Zdravi umor sve nas je nakon večere prikovao za udobne krevete da bismo sutra odmorni krenuli na planinarski izlet.

Najavljena kiša, koja može pokvariti uspon, tjera nas na raniji polazak. Što ti sve omogućuju internet i mrvica znanja! Nema odustajanja od pohoda nego krećemo predviđenom rutom.

JUTRO OBEĆAVA...

Dva minibusova dovode nas do početne točke na kraju mjesta Monte Faito. Zadnji dogovor s vodičima pogleda uprtih u nebo i polazimo prema vrhu Monte Molare (1444 m), prevedeno prema vrhu Kutnjak. Krećemo se polako i sigurno, ugodnom stazom kroz bukovu šumu. Staza je sigurna i ne previše zahtjevna. Pojavljuju se prekrasni vidici prema Napuljskome zaljevu, a gore prema vrhu, u jutarnjoj izmaglici, nazire se Kutnjak. Idemo dalje do samoga podnožja Kutnjaka odakle se širi vidik. Dio družine odluči ostati na vidikovcu u podnožju samoga vrha. Ipak, kratak uspon na vrh je za one malo hrabrije, ali i mi koji krenusmo, ne pravimo se važni, samo želimo vidjeti više. Nastavak kamene staze zahtijeva posebnu opreznost i koncentraciju jer

predivni krajolik odvlači pogled. Tako se na pola puta završnoga uspona na Kutnjak događa salto unatrag jednoga sudionika uspona, srećom bez posljedica.

Stigli smo i gle, dva vrha, baš kako priliči svakome kutnjaku. Pogled je veličanstven. Ovdje je gore kao na nebeskome poluotoku. Na dlanu nam cijeli Napuljski zaljev, grad i predgrađa, Ercolano, Pompeji i mnoga druga mjesta pokrajine Campanie. Poput paukove mreže, prostiru se dolinom koja nema kraja. S druge strane, u dubini strmih hridi i klisura, tu na rubu mora, okupan jutarnjim suncem, čučí Positano. Gledajući u nastavku preko manjega vrha, vidimo mondeni Capri odmah uz krajnji rt poluotoka. Na drugoj strani poluotoka vidimo Sorrento.

Vrijeme nas i dalje služi, lagani vjetročić tek ometa one s dužom kosom dok se fotografiraju, a naš vodič ipak nas lagano požuruje. Hvatamo zadnje poglede i snimke prije silaska. Svima je osmijeh i radost na licima, umor nestaje. Ulaskom zadnjih izletnika u minibusove počinju padati prve kapi kiše.

Mladenci su sretni jer je ovaj izlet šlag na njihovoj torti!

OD KOLIJEVKE DO GROBA...

...najljepše je Kapelino doba

— Josip Zelić —

PREDAJA ZNANJA I SPOZNAJA
U PLANINARSKOJ ŠKOLI

Svatko je od nas, prije ili poslije, završio u nekakvoj školi. Vjerojatno smo svi završili osnovnu, a vjerojatno i srednju, većina je završila autoškolu, a pravi sretnici završili su i planinarsku školu HPD-a Kapela. Škola je čudo!

U to doba godine Vjeko najmanje kasni i gotovo sve napravi na vrijeme. Znam da to mnogi smatraju nemogućim, ali ljudi, to se stvarno događa! Teško mi je zamisliti da bih sve to mogao proći s nekim drugim. Ponekad imam osjećaj da jedan od drugoga primamo najbolje osobine: ja postajem tolerantniji, a Vjeko manje tolerantan. Jagoda je tada kao Esma Redžepova (samo malo lošije pjeva), ima četrdesetero posvojene djece, za svakoga ima toplu riječ i riječi utjehe (kada ja podivljam). U teškim trenucima ima i dobre rakije, dobroga špeka, ali ako treba, zna ona malo i opomenuti ili, kako bi se reklo, pošpotat. Ono što je uvijek prisutno kod te neumorne žene je jedan veliki smiješak koji svima vraća vjeru da je sve to normalno.

Prošle smo si godine dali velik zalogaj: imali smo 47 polaznika, izlete s dva autobusa i valjda su nam najteže bile naše ideje - kako sve to provesti u djelo. O svakome bih izletu mogao napisati cijelu knjigu, ali meni to nema smisla. Teško je opisati sve osjećaje i doživljaje, ja jednostavno ne pišem tako dobro. U školi uče školarci, učimo i mi, stječu se prijatelji, započinju i pucaju veze. Ima tu i povišenih tonova (to sam uglavnom ja), možda i malo suza, sigurno puno žuljeva, ali kada se na kraju

ispod cijeloga iskustva podvuče crta, svatko tko je htio nešto je naučio, stekao neka iskustva i iz škole izašao bogatiji.

Dobar glas o našoj školi čuo se nadaleko, pa smo primali pohvale iz raznih struktura HPS-a. Meni je osobno najdraže što smo usvojili ideju da škola svake godine mora ići na Vinište, i to svaki put drugim putem. Podjela diploma na Dinari je klasik ovoga Društva, ali Vinište je naša kuća i prvenstveno bismo zbog sebe samih trebali znati na koje se sve načine do nje može doći. Nakon završene ovogodišnje škole, pogled već bacamo u budućnost. Siguran sam u to da će naša planinarska škola u 2016. godini biti još bolja i još zabavnija, pogotovo zato što smo doveli pojačanja na ključne pozicije: Sanja Hrvoić je iskusni stoper koji će blokirati sva kukanja, ima dobar pregled igre i prijenos iz obrane u napad, pa ćemo zajedno činiti jedan odličan stoperski par. Stjepan Dren Mlinarec, zvani Štef, neumorni je trkač po sredini terena, izuzetno pokretan (to mu je od salse) i hladan kao špricer, s pravovremenim reakcijama i na e-Bayu i na Hreliću. U kombinaciji s Vjekom činit će izvrstan šuti i guti tandem.

Jedino mi još preostaje da kažem kako jedva čekam nove škole, nove školarce i nove izlete.

148 sati

— Vesna Poljančić —

Savjeti za sve one koji misle da je ustajanje
nedjeljom u 5 potpuno neprihvatljivo te da
im poduka o hodanju i masa optimističnih
planinara u životu nisu potrebni

U MAGLI

Kada su u pitanju planine, ljudi se vjerojatno mogu podijeliti u dvije skupine: one koji ih vole i posjećuju u skupinama ili samostalno te one koji to nikako ne vole i nikada ne rade. Ja sam svakako pripadala drugoj skupini.

Postoji mnogo razloga za upisivanje u planinarsku školu, a moj je razlog bio taj što su me dugotrajnim trudom neki ljubitelji planina iz moje bliske okoline u konačnici uspjeli na to i nagovoriti. Mnogi polaznici škole vjerojatno su već prije početka s oduševljenjem čitali plan izleta dok sam ja samo pokušavala razlučiti manje omražene izlete od onih na koje sigurno ne planiram ići.

Uvodno predavanje, tj. susret s tom novom grupom ljudi koji su većinom pripadali prvoj skupini, naveo me da napravim izračun sati koje ću nevoljko morati provesti s njima – 148. S obzirom na moj optimizam, čudim se što sam se dala nagovoriti da se uopće pojavim na pravom izletu.

Kada bi kratkim tekstom bilo moguće objasniti sve korake u transformaciji iz druge u prvu skupinu, kvantiteta potrebnoga utrošenog vremena bila bi pozamašna, a planinarska škola izgubila smisao. Budući da to nije slučaj, ovim su tekstom objašnjene tek neke točke u ovome procesu, predložene u obliku odlaska na jedan planinarski izlet:

USPON PLANINARSKE ŠKOLE NA BIELE STIJENE

VESNA POLJANČIĆ

SUDIONICI PLANINARSKE ŠKOLE NA VRHU BIJELIH STIJENA

VESNA POLJANČIĆ

1. PRIPREMA ZA ODLAZAK

„Gotovo svatko danas kaže da voli prirodu. Kako je to moguće tvrditi ako na pravim mjestima, gdje je priroda prisutna, zapravo niste ni bili?“ (Slavko Ferina)

Ovaj citat s prvoga predavanja zapravo je savršen poticaj da vlastite procjene dovedete u pitanje. Također, dovoljan je i kao poticaj za otvoreniji pristup nečemu nepoznatom.

2. BUĐENJE

Nova iskustva uglavnom iziskuju žrtve na koje standardno nismo navikli, a ovo je jedna takva. Bez obzira na predrasude prema ranome buđenju, utješno je to što je zapravo bolno samo prvih pola sata.

3. POLAZAK – UPUTSTVA U AUTOBUSU

Svatko od nas može i treba slijediti bijelu točku s crvenim prstenom. Pravila ponašanja u prirodi jasna su i jednoznačna, naročito u teoriji.

4. PRIPREMA ZA USPON

Neobraćanje pozornosti na vremenske (ne) prilike ponekad može biti od velike koristi. Ovo je zasigurno takav trenutak. Trenutak je to nostalgije za zaboravljenom kabanicom ili kremom za sunčanje od kojega zapravo nitko nema koristi.

00:00

Rezanje slanine u punome zamahu. Kolač se konačno ubacuje u pećnicu. Početak pakiranja.

5:00

Kava. Doručak br. 1, najvažniji obrok tijekom dana.

7:00

Aperitiv u busu. Doručak br. 2 (da aperitiv kao ni rezanje slanine u 00:00 ne bi bili uzaludni).

9:00

Kupovina kruha, toga važnog sastojka bez kojega ništa nema isti smisao.

5. USPON

Planinarenje (ni)je sport. Međutim, svaki je izlet u planinu izazov za sebe. U planinarskoj školi planinarite u velikoj grupi, a bez obzira na to, ne natječete se s drugima, već samo s jednim suparnikom - samim sobom. Borit ćete se pritom s raznim suparničkim aspektima te osobe kao što su manjak kondicije, strah od visina, želja za odustajanjem i dr. Vjerojatno ćete biti dovedeni do granica za koje niste ni znali da postoje, međutim, nema straha i ne slušajte Želica, preživjet ćete.

6. VRH

Za razliku od ogromnoga broja informacija koje svakodnevno upijamo, u prirodi je broj informacija sveden na minimum, a samim time vraća se instinkt za preživljavanjem i prilagodba uvjetima. Vrh liči na nekakav oblik cilja, ali on je samo dio, još jedna kratka stanka na kojoj najčešće puše jak vjetar ili pada kiša ili se uočava snijeg preostao još od zime. Tu je, naravno, i predivan pogled na okolinu, koji možete zamijetiti tek kada vlastiti pogled konačno odvojite od gojzerica planinara kojega slijedite. Neka vas ne iznenađuje što napamet znate sve tipove gojzerica koje se pojavljuju među kolegama u planinarskoj školi. Smatrajte to marketinškim trikom i potrudite se da nikad ne hodate iza Jagode. Ona posjeduje sve tipove koji postoje, i to u više primjeraka kako bi vas dodatno zbunila.

9:00-15, 16, 17...

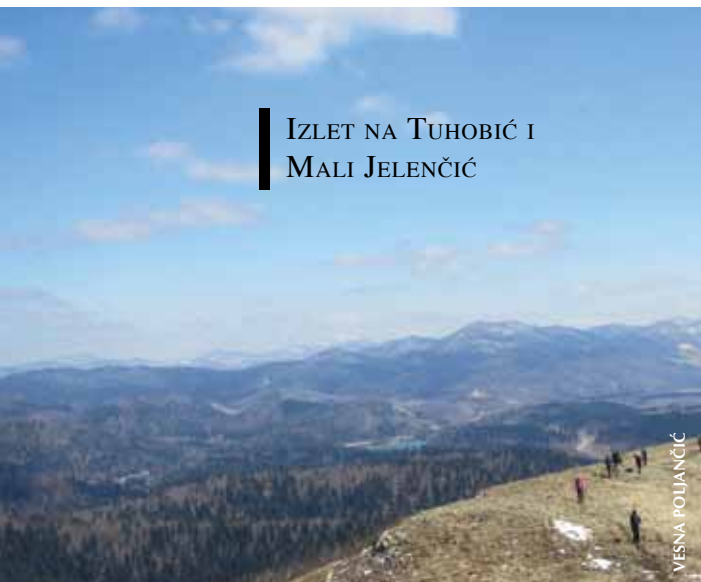
Tek tijekom izleta uviđaju se prave vrijednosti kao što su rezanje slanine u 00:00, a naročito izrada kolača do ranih jutarnjih sati. U gastronomskom smislu sve postepeno sjeda na svoje mjesto.

15:00

Vrh je najveći izazov zato što je u tom trenutku sasvim sigurno ponestalo narezane slanine, izazov je pronaći žrtvu koja će narezati novu zalihu iz nenarezanih rezervi.

Prednost ovdje imaju izleti u znak u nečijega rođendana, kada se pri vrhu može očekivati i kakvo gastronomsko iznenađenje. Takvi su izleti, nažalost, izuzetak.

IZLET NA TUHOBIĆ I MALI JELEŃIĆ

7. SPUST

Postoji mnogo načina za povratak s planine, a voditelji planinarske škole gotovo će sigurno odabrati najdulji. Radi li se ujedno o najljepšem putu teško je reći, s obzirom na to da vas ujedno vode na mjesta gdje nikada niste bili. Bitno je samo upamtiti da je nužno kretati se isključivo prema smjerokazima koji kažu: teže, strmije, dulje, mrtvačke glave, kosturi i sl. Utješno je to što nikada na izletu nitko nije bio (trajno) izgubljen.

19:00

8. POVRATAK - AUTOBUS

Prilikom povratka s izleta svašta se može očekivati. Najmanje je izgledno, iako nije nemoguće, da u autobusu postoji mogućnost odmora i spavanja. Izglednije je da se autobusom, nikakvim određenim razlogom izazvana, ori himna Azerbajdzana.

20:00-22:00

U povratku do izražaja dolaze prave sposobnosti od velikoga značaja za izlet u planinu, poput rezanja slanine u vožnji.

Postoje teorije o najboljem nožu, dasci za rezanje i sl. U svakome slučaju možete zaboraviti na vlastite teorije, u školi uvijek imate najboljega učitelja.

9. CILJ

„Izlet ne završava kad se spustite s planine, nego kod kuće, pod tušem.“ rekao je jednom mudro Zelić, u nadi da će ga do predavanja, u utorak, svi i poslušati.

00:00

Danas više ništa nemojte jesti, ionako ste unijeli bar dvostruko više kalorija nego što ste potrošili.

OKREPA IZ RUKSAKA

ROŠTILJANJE KAO SASTAVNI DIO PLANINARSKÉ ŠKOLE

Obnavljanje psihofizičkih potencijala bio je jedan od ciljeva planinarenja kao aktivnosti koji je Slavko Ferina, znan kao Mrva, naveo na prvome predavanju u planinarskoj školi. Taj je cilj bio dovoljan da zaokupi moju pozornost te je ujedno poslužio kao svojevrсна utjeha pomoću koje sam shvatila da mi ulaganje mogjega slobodnoga vremena u ovu aktivnost ne može biti naodmet. Na jednome od prvih izleta Štef Mlinarec mi je rekao: „Otkako aktivno planinarim, nisam odustao ni od čega drugoga u životu i ništa mi više nije teško“, i svezao mi moje tek kupljene gozjerice. Već nakon sat vremena gotovo mi je stala cirkulacija, a zatim je uslijedilo još deset sati hoda do odredišta. Kažu da dobar savjet zlata vrijedi, a ja bih tome dodala: „Možda, dobar savjet vrijedan je i boli...“

Cilj planinarenja, a tako i planinarske škole nije i ne mora biti jasno postavljen, o njemu se postepeno i individualno uči kroz dugotrajan proces. Bitno je samo jedno: Ne očekujte da ćete, odlaskom na lokacije na kojima nikad niste bili, izgubiti ijedan kilogram.

PRVA ISKUSTVA U KAPELI

SANJA HRVOIĆ

Jedno jutro kolegica mi je rekla: "Sanja, upiši planinarsku školu, to će za tebe biti super, upoznat ćeš nove ljude i ići u prirodu." Tako mi je bacila bubu u uho. Isti dan utipkala sam u Google „planinarska škola“ i odmah mi je iskočila ona u Kapeli. Predavanja utorkom, odlično, to mi odgovara. Kada sam pogledala izlete, pomislila sam - sjajno, hrpa mjesta koja su sigurno prekrasna, a ja ih nikada nisam posjetila. Odmah u srijedu skočile smo do Društva na upis, sa mnom je pošla i prijateljica. Papirologiju sam riješila na brzinu: slika, članarina, upisivanje podataka za iskaznicu. U Društvu su svi bili simpatični i jedva sam čekala prvo predavanje. Kada će taj utorak više...

Veoma sam ozbiljno shvatila pojam škole i ponijela debelu bilježnicu. Mislila sam da će predavanje biti ozbiljno i da ću voditi bilješke jer na kraju svega slijedi ozbiljan test.

Došla sam, naravno, među prvima, sjela u prvi red, ne znam što mi je bilo - nikada nisam bila neki štreberski tip, ali valjda to dode s godinama. Ljudi su se počeli skupljati, bilo je dosta mladih zbunjjenih lica i čekali smo početak predavanja koje je bilo sve samo ne ozbiljno. Neću reći da nije bilo profesionalno, nego je naš učitelj opušteno držao uvodno predavanje kao da smo u kaficu i znamo se već sto godina. Odmah mi se svidio taj stav i imala sam osjećaj da će ovo biti veoma zanimljivo iskustvo. Slušali smo i o povijesti Društva, o opremi i kako se trebamo ponašati na prvome izletu. Nakon predavanja svi su se premjestili do hladnjaka i na balkon gdje i dan danas sastančimo i smišljamo planove za naše posjete planinama.

Moj život pozitivno se promijenio otkada planinarim. Nakon Planinarske škole 2014. u Kapeli je ostala grupa mladih ljudi koja je zavoljela prirodu i Društvo kojemu pripada.

MLADEN ROGOŠIĆ

Planinarstvom sam zaražen u Splitu, a nastavio u Zagrebu. Upoznao sam nebrojeno planinara oba spola u različitim društvima i kroz razne izlete, dežurstva i obnove domova stekao veliki broj prijatelja. Ni kiša, ni snijeg, ni pokvareni autobusi nisu gasili tu ljubav prema prirodi i njenim ljepotama. Uvijek sam bio spreman dati sebe za uspjeh društva, zabavu i veselicu.

Upoznajući različita društva, na kraju, prije više od deset godina, bacio sam „sidro“ u HPD Kapeli. Zašto? Upoznao sam ljude koji su disali za prirodu kao i ja, koji nisu gledali osobni nego širi interes, dajući za društvo i njegov rast i ugled sebe bez imalo zadržke i bez fige u džepu. Prijateljstvo, samoodricanje, drugarstvo, planinarska etika i iskrenost, bili su razlozi mog dolaska i rada u HPD Kapeli. Prekrasni izleti, dočeci novih godina, fašničke huncutarije, kestenijade i slične aktivnosti, postale su tradicija na kojoj nam zavide, a mnogi nam se u tome pridružuju. Ne dijelim prijatelje planinare ni po čemu osim po htijenju i želji za dobrim izletom i druženjem.

JAGODA ŠANTIĆ

MLADEN
ROGOŠIĆ NA
KESTENIJADI

Nebrojeno puta smo i pokisli na izletu, no dobra volja, pjesma, topla vatra i ugodna atmosfera u domovima, a posebno u našem na Bijelim stijenama, učinili su boravak u prirodi nezaboravnim. Uživao sam gledajući „gladne“

kolege koji su zdušno uništavali ono što sam im pripremao za jelo na različitim lokacijama. Mnogi znaju reći kako mi se da. Moj odgovor je da svaki član treba svojim malim zrnom doprinosa pripomoći da se svi zajedno osjećamo kao pripadnici jedne obitelji koja voli prirodu i koja se s užitkom i radošću dijeljenja ljepota prirode sretna vraća svojim kućama.

U ovom vremenu komercijalizacije svega pa i planinarstva, imao sam čast (u mojih 54 godine planinarstva) surađivati s mnogim ljudima koji u planinarstvu znače mnogo. Tako je bilo i s ljudima u HPD Kapeli. Mnogima od njih i kao ljudima i planinarima hvala na svemu što su učinili za planinarstvo u širem kontekstu. Njihovo bogato iskustvo i želju za boljitkom nastojao sam slijediti. Ne bih ovdje izdvajao nikog da nekoga ne izostavim.

Evo, to su razlozi mog prisustva i rada u HPD Kapeli a nadam se da ću u okviru svojih mogućnosti i u narednom periodu pomagati u našim aktivnostima.

JELENA SPREICER

Toga se dana u listopadu 2010. godine sjećam kao da je bilo jučer. Izlazim iz tramvaja kod Mašičeve, prelazim Maksimirsku, po stubama se penjem u zgradu i prolazim hodnikom različitih udruga. U oči prvo upada poštanski sandučić Udruge stečajnih upravitelja. Sjećam se da sam tada pomislila isto što pomislim i danas: „Što će stečajnim upraviteljima udruga?“

Kapela bi trebala biti na kraju hodnika. Očekujem glasove, smijeh, neki znak da se tu održava sastanak sekcije mladih, no vrlo je tiho, čak toliko tiho da počinjem sumnjati u to da se nalazim na pravome mjestu. Očekujem barem desetoro ljudi u živahnome razgovoru. Umjesto toga, unutra trojica mladića bulje u kartu. Kažem im tko sam i da sam ovdje jer me zanima planinarenje. Luka i Zlatko kažu: „Bok“, kratko se upoznajemo i njihov se pogled već vraća na kartu. Treći, kaže da se zove Vjeko, brzo govori o Društvu, sekciji, izletima, opremi. Jako je drag, ali informacija je jako puno u vrlo kratkome vremenskom roku. Kiselo se smješkam, svjesna da sve informacije zaboravljam jednako brzo kao što ih on izgovara. Poslije svi četvero bez puno riječi gledamo u kartu. Još od vremena kada sam vodila prijatelje Berlinom pomoću karte okrenute naopako znam da mi čitanje karte nije jača strana. Ako ova sekcija toliko vremena provodi u promatranju karte, mislim si, onda se tu baš i neću dobro provesti.

JELENA
SPREICER
NA DINARI
2011

IRENA MEGLAIEC

Sve u svemu, i nije bio neki početak.

Svejedno, čak je i u tome početku bilo nečega, dovoljno da me zaintrigira da dođem i sljedeći tjedan, kada smo opet gledali u kartu, ali i planirali druge (hedonističke) aspekte izleta. A onda je krenulo: prvo smo otišli na izlet na Kamačnik i Lovnik, zatim do gaća pokisnuli na slovenskome Snežniku, odigrali turnir u beli na Mosoru, popeli se na Zavižan za punoga mjeseca, ponovo pokisnuli na radnoj akciji na Bijelim stijenama, gotovo udomili psa Krunu na Dinari, zajedno kuhali, kampirali i kupali se na Trnovačkom jezeru. I prije nego što sam toga uopće postala svjesna, postala sam kapelašica. Od toga je dana prošlo više od pet godina, a sa sve većim brojem članova nam na sastancima nasreću sve manje vremena ostaje da gledamo u kartu.

JAGODA ŠANTIĆ

Nakon što me sestra Ljiljana dugo nagovarala da se pridružim Kapeli, prvo sam odlučila malo planinariti po Sljemenu. Moj je prvi izlet bio na Puntijarku, a zbog zdravstvenih problema još sam se godinu dana zadržala samo na Medvednici. No, već prvoga radnog dana 2006. godine došla sam u Kapelu s namjerom da se učlanim i ostala na sastanku. Hrvoje, koji je tada bio predsjednik Društva, pozdravio me kao novoga člana, a ja sam baš bila sretna i vesela zbog odličnog i toplog prijema u Društvo. Počela sam ići na sve organizirane izlete. Nije mi išlo loše, a i zaljubila sam se u planine Lijepe Naše. Od prvih izleta izdvojila bih susret sa stijenama. Naš vodič Miljenko Vargek organizirao je dvodnevni izlet na takozvanu „osmicu“, izlet na Bijele i Samarske stijene. Razmišljam, mogu li ja to? Kada si novi u Društvu, ne želiš da se zbog tebe zaostaje ili da usporavaš put. No, Hrvoje odgovara: „Pa naravno da možeš.“ Krenuli smo u avanturu dugu 13

IZ ARHIVA JAGODE ŠANTIĆ

JAGODA ŠANTIĆ NA OSMICI

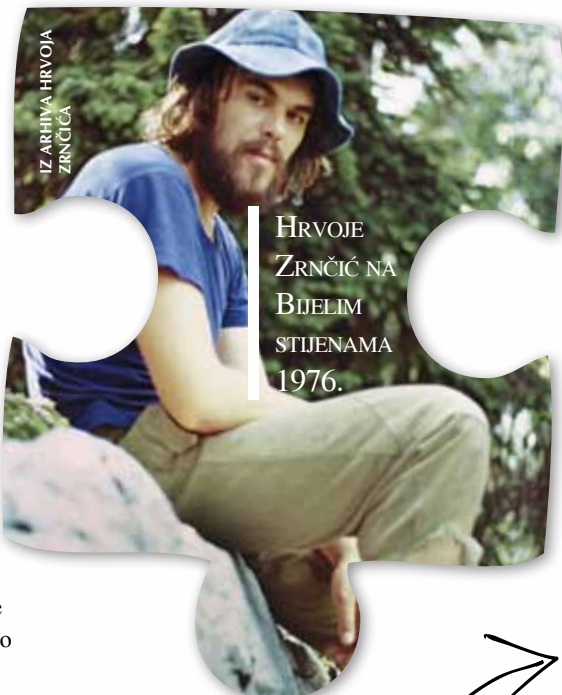
kilometara
preko Glave šećera,
Dvorca, Amfiteatra,
Razbijenoga vrha,

Samarskih stijena, Piramida, Doline suza i drugih ljepota koje nudi ova staza. Noge su mi se tresle, što od uzbuđenja, što od straha, ali na mene su pazili Jasminka, Željko i Muraji. Od toga se izleta mnogo toga promijenilo: završila sam Kapelinu planinarsku školu i HPS-ov tečaj za vodiče. Danas sam ja ta koja, na pitanje novih i nesigurnih planinara „Mogu li ja to?“ odgovaram: „Pa naravno da možeš!“

HRVOJE ZRNČIĆ

Družeći se sa Zoranom, na radnome sam mjestu sve češće slušao njegove priče o planinarskom društvu „Kapela“ koje se tada zvalo „Rade Končar“. Pričao je Zoran, prije svega, o ljepotama divljine koju se organizirano posjećuje, pričao je o nesvakidašnjim događajima i o koječemu još, ali iznad svega volio je pričati o Bijelim stijenama. U jesen 1975. godine pričao je o požaru koji je progutao tek izgrađeno sklonište na Bijelim stijenama, a u proljeće 1976. pričao je o pripremama za izgradnju novoga skloništa na istome mjestu na kojemu je bilo staro. Shvatio je da sam zainteresiran pa me je pozvao, ali ne u Društvo, nego na gradnju skloništa. Pristao sam bez velikih riječi.

Skupili smo se u subotu ujutro na dogovorenome mjestu za polazak. Tamo sam upoznao kapelaše Mihu, Matu i ostale. Svi su me čudno gledali, sportski obučenoga za izlazak u šetnju gradom. Zoran im je pojasnio da mi je ovo prvi susret s planinarima i planinarskim izletom. Sumnjičavost se osjećala u zraku, ali nitko nije ništa rekao. Sumnjičavost je tek otjeralo moje trinaestodnevno zalaganje na izgradnji skloništa, i to u Švabinoj staroj majici kratkih rukava i još starijim planinarskim hlačama pumpercama.

IZ ARHIVA HRVOJA ZRNČIĆA

HRVOJE ZRNČIĆ NA BIJELIM STIJENAMA 1976.

JOSIP ZELIĆ NA SLOVENSKOM SNEŽNIKU 2011

MARKO LIŠNJIĆ

JOSIP ZELIĆ

Moji prvi planinarski koraci napravljeni su u izviđačima i u krugu obitelji. S obitelji to su bili neki manje zahtjevni izleti, dok je s izviđačima bilo pravih malih ekspedicija. Jednom davno stariji su izviđači dogovarali izlet na kojemu bi hodali od našega do slovenskoga Snežnika. Meni je to zvučalo strašno zanimljivo, ali su mi objasnili da sam premlad i preslab - uh, kako sam bio ljut! Otada mi je taj slovenski Snežnik bio brdo na koje kad-tad moram doći.

Iako sam se u Kapelu učlanio nakon lijepih trenutaka na Velebitu s Mišom Glagolčićem, koji je silno nahvalio sekciju mladih, na sastanke nisam dolazio jer sam mislio da je to hrpa neke debele djece starih planinara koja kopa nos i hoda po Sljemenu. Jednostavno, mislio sam da je to neka dosadna ekipa, pa sam i dalje hodao sa svojim prijateljima iz kvarta sve dok jednom nisam pogledao stranice Kapele, a kad tamo: mladi idu na Snežnik, i to zimi! Sav sam se nakostriježio. Sad buš videl ko je mlad i slab, sad buš videl kaj je kmica, kaj je mrak! Al' ko će hodati s tim mladima? Sigurno su neki papci!

I tak', nagovorim ja trojicu prijatelja da idu sa mnom, al' ajmo prvo na sastanak. Odlučimo prvo nazvati, ali koga da zovem, na stranici su tri broja. Ajmo nazvati Anu, ovi muški su sigurno neki jazavci. I tak', zovem ja stanovitu Anu i gle, ona je na skijanju (čuj, na skijanju!) i kaže da zovem Vjeku. Mislim si, da sam htio

razgovarati s Vjekom, zvao bih odmah njega, ma sigurno su idioti. Dogovaram se sa svojim ma idemo autom, ako mi dignu tlak, steramo ih u ..., odemo nazad autom i bok. I tak, dodemo mi na sastanak kad tamo svega par ljudi i taj spominjani Vjeko, a on krene nešto objašnjavati smirenim i dosadnim glasom. Mislim, dobro stari, ajde ne davi, idemo gore i bok. Reko ovaj je sigurno ministrant u crkvi. Svima nam je za oči zapelo poprje urednice, pa je to dosta uljepšalo dojam sastanka. Bio je tu i neki Jure, koji se činio zanimljiv dečko, a ostatak onak', nit' smrdi nit' miriše. Ma papci, al' idemo sad, nema nazad. I tako, dođe dan izleta. Izlet je bio predobar, vidljivost izvrsna, hrpa snijega, samo je vjetar puhao ko lud i bilo je užasno hladno. Brkovi su mi skoro otpali. (Da, tada sam nosio solo brk.) Na izletu se pojavila i ta Ana i njen muž Luka. Na Anu smo svi reagirali isto: "Bože dragi, kolika je, ove se treba čuvati." Othodali smo to, jedino je Matija u domu sredio flis jer se zagledao u grudi jedne djevojke pa mu se flis spalio na peći. Poslije svega otišli smo na piće ili pizzu, više se ne sjećam dobro, ali znam da su nas tamo nagovorili da odemo s njima na zimski uspon na Bijele stijene. Otišao sam s njima i taj vikend, i nakon njega na još puno vikenda po raznim mjestima koja možda nisu ni bitna, bitno je to da je zabava bila uvijek zagwarantirana, bez obzira na sve.

Na kraju i nisu ispalili toliki kreteni ili sam se ja prilagodio i postao kreten skupa s njima.

KRPLJE, “CHEESECAKE” I PALAČINKE

ZIMSKI USPON NA BIJELE STIJENE

— Luka Molvarec —

LUKA MOLVAREC

SILAZAK S VRHA

Dana gospodnjega 23. veljače 2015. s tri smo se automobila zaputili u snijegom zameteni Gorski kotar. Nakon kraćega vijećanja, odlučili smo da će se izlet ipak održati unatoč prognozi koja je predviđala obilan snijeg. Plan je bio da oni koji mogu krenu ranije, oko 12:00 sati, a svi ostali kasnije, nakon posla. Tako su se u avanturu uputila dva automobila u ranijem terminu i jedan u kasnijem.

Nakon kave, planiranja i otklanjanja mogućih problema na putu i krkljanca po zagrebačkim ulicama, stižemo do naplatnih kućica. Prolaskom naplatnih kućica počinjem se grčevito držati za ručku na vratima jer Zelić (čitaj: vozač) ne skida nogu s gasa, a snijega na cesti ima valjda 10 cm. Na kraju me ipak uvjerava u to da je najbolje godine svoga života proveo u automobilu te da mogu biti siguran u njegove vozačke sposobnosti kao što je novac siguran u švicarskoj banci. Nakon dva sata stižemo u Ogulin u kojemu ima čak 90 cm snijega, kupujemo preostale potrebne stvari i krećemo prema Jasenku gdje ćemo ostaviti automobile i krenuti prema našem drugom domu - kući na Bijelim stijenama. Oko nas idila, snijega ko' u priči, ali da stvari ne bi tekle savršeno, počinje nas kopkati crv sumnje. Gdje ostaviti tri automobila kada je u Jasenku 150 cm snijega? Tu Zelić šmugne u prvo očišćeno dvorište te se za pet minuta s pobjedničkim stavom vraća u automobil s uzdignutom obrvom i izjavljuje: „Sredeno“. Ja velim: „Ok, kaj se tiče našega auta, a kaj bumo s ostala dva?“ Mrki pogled

VJEKO NA STIJENI

LUKA MOLVAREC

LIJEVO:
SNIJEGOM
ZATRPAN
ULAZ U
KUĆU

LUKA MOLVAREC

LIJEVO:
PROVIZORNO
SPREMIŠTE
OPREME

prema meni i opet izjavljuje: „Rekoh, sredeno“.

Stavljamo teške ruksake na leđa i krećemo. Za desetak minuta stižemo do mjesta gdje cesta skreće za Bijele stijene, skidamo ruksake i stavljamo krplice. Zelić preuzima inicijativu i počinje priti stazu, ja ostajem i pomažem svježim osposobljenim školarcima privezati krplice na gojzerice. Nakon 10 minuta pogleda uperenoga u pod i tuđe gojzerice dižem pogled da vidim gdje je prtnik, kad ono strava, nije odmaknuo ni 20 m. Velim sam sebi: "Ne bu ovo dobro". Raspuhujem crne misli koje mi se roje u glavi te dugim i dubokim koracima izbijam na čelo i velim Zeliću: „Pusti, bum ja odvalil dio prek poljane do šume.“ Ipak, nakon 100 koraka u sebi pomislim, ak' napravim još 200, mogu me tu i zakopati. Hvala Bogu da je u toj veseloj družini bilo suosjećajnih i voljnih dokazivanja pa smo se odlučili za sljedeću taktiku: napravi koraka koliko možeš, stani na stranu, propusti ljude iza tebe da prođu i uživaj na kraju kolone dok se ponovno ne nadeš na početku. Na skretanju s ceste danje svjetlo zamijenio je mrak i počele su se paliti čeone lampe. Kroz Rusov jarak plan je funkcionirao savršeno dok je družina bila u snazi. Ponovnim izlaskom na cestu entuzijazam je nekako splasnulo, jer smo se samo do tamo probijali puna dva sata. Snijeg i dalje nesmiljeno pada i pada i pada. Puževim korakom napredujemo cestom prema 7. kilometru. Tu radimo drugu veću pauzu i gle, već hodamo skoro četiri sata. Društvo nije bilo presretno kada je obznanjen polazak. Probijamo se cestom prema tzv. „autobusnoj stanici“, a snaga napušta tijelo kao što zrak napušta probušenu gumu na biciklu. Nakon dva sata patnje stižemo do skloništa pored ishodišnoga parkinga za Bijele stijene. Kopam rukama snijeg da se možemo zavući u sklonište, nešto pojesti i odmoriti izmučena tijela. Ljudi počinju ulaziti i uzdasima glasno odobravati skidanje teških ruksaka. Ima i pametnih koji ulaze unutra s krplicama pa zaključuju da se ne mogu ni okrenuti, a kamoli skinuti krplice. Nakon toga komešanja ljudstvo sjeda i počinje boj ljudi i sendviča. Tako nahranjeni i odmoredni, koliko smo u toj situaciji mogli biti, krećemo dalje. Nakon par koraka, zastoj. Čekam nekoliko minuta, pomislim da je netko naprijed propao, pa se koprca da se izvuče iz dubokoga snijega. Više ne mogu čekati, zima mi je i isprtim put pored skupine do glavnoga prtitelja. Problem: srušilo se drvo pa razmišljaju kako preko njega. Obidem drvo i krenem prema sjećanju sjeći put da bismo ponovno izbili na pravi put, jer smo od skloništa krenuli starim odvojkom puta koji se ne koristi često pa je pun srušenih stabala. Put koji sam odabrao sve je samo

ne lagan – pun dubokih rupa i velikoga kamenja koje strši iz dubokoga snijega. Težak teren uzima mi zadnje atome snage i razmišljam kako ću se uz ovaj tempo i stanje tijela dovući do kuće. U tome trenutku u daljini ugledam neka svjetla i obuzme me osjećaj zadovoljstva i olakšanja. Stigao je Vjeko Habulinec zvan „Ralicea“. Pridružili su nam se članovi iz trećega automobila koji su nas brzo dostigli po prokrčenoj puti. Vjeko počne gaziti planinu i na čelu kolone gotovo sam probija put do kuće.

NAKON MIKE – ZABAVA!

Nešto iza ponoći stižemo do kuće. Kolona stoji ispred kuće i to traje punih pet minuta. Mislim si: „Kaj ovi napred toliko uživaju u pogledu na snijegom zametenu kuću? Buju je gledali sutra po danu, daj ulazite nutra da se konačno zgrijemo.“ Kada to „uživanje“ potraje još pet minuta i više ne mogu izdržati, počnem se derati: „Koju k.... radite tam napred? Daj otvorite ta j.... vrata!“ Vjeko mi u istoj intonaciji odgovara: „Jako rado, al' mi je kva-ka ostala u ruci - ima 'ko kliješta?“ Nakon nekoga vremena našla su se kliješta i vrata spasa bila su otvorena. Ulazimo unutra, bacamo drva u našu peć Vatroslava i počinje luda zabava koja je potrajala do zore. Budimo se u subotu, vrijeme vani je nikakvo i odlučujemo svi sudjelovati u pripremi ručka. Pomažemo Zagiju u pripremi njegovoga fenomenalnog bažula. U popodnevnom satima stiže još četvero ljudi koji su krenuli u subotu tako da nas je sada puna kuća. Nakon bažula Zelić radi odličan *cheesecake* za koji je cijelim putem nosio metalni kalup. Da priča tu ne bi stala pobrinuo se Vjeko Ralice koji se odlučio za palačinke. Pa pripremi nekih 50ak palačinki i puni ih slatkim i slanin sirom, rola, stavlja u lim za pečenje, zalijeva vrhnjem i peče. Zabava se opet protegla duboko u noć.

Nedjeljno jutro. Nakon kave počinje se vedriti i Bijele stijene pokazuju svu svoju ljepotu u zimskome snježnom ruhu. Snijegom zameteno drveće i stijene kao u bajci presijavaju se na suncu. Penjemo se na vrh i uživamo u vidiku koji se pruža na sve strane. Odlučujemo još obići i „kapelicu“ koja nas isto ostavlja bez daha svojim izgledom. Snijega ima toliko da ne prolazimo ispod nego iznad „slonove brade“. Kada smo se vratili u kuću, ponovno se naoblačilo i na povratku prema Jasenku opet je počeo padati gusti snijeg. Tako je naša avantura završila onako kako je i započela - snježno.

DRVA KOJA JE TREBALO ODNIJETI DO KUĆE

STJEPAN DREN MLINAREC

ORGANIZATOR AKCIJE ODN. ZLIKOVAC

STJEPAN DREN MLINAREC

O VAŽNOSTI ISPRAVNE PROCJENE... ...ili akcija nošenja drva na Bijelim stijenama

————— Kristijan Sajko —————

Jedne kišne, jesenske subote vesela družina u sastavu Martina, Roberta, Brane, Štef i Kristijan uputila se iz Zagreba na Bijele stijene kako bi se pridružila kolegama iz Društva koji su nas željno čekali na kući – Eli, Vjeki i Marku. Cilj nije bio uobičajeni vikend-izlet i dokoličarenje, već radna akcija nošenja 2 m³ drva za ogrjev za kuću.

Za akciju je, osim nas osam, znalo još toliko ljudi sa strane. Pozadina priče je ta da je Vjeko, poštujući kao i uvijek pravila strogoga rezervata prirode te pravo bakterija i drugih mikroorganizama da rade svoj posao na trulim granama, odlučio kupiti i odnijeti kupljena (i svježe nasječena) drva do kuće. Po njegovoj procjeni, ta bi količina trebala biti dostatna za dvije godine. Isto tako, Vjeko je procijenio da je za akciju nošenja drva dovoljan jedan vikend. Dok će za prvu Vjekinu procjenu tek vrijeme pokazati je li bila dobra ili nije, za ovu drugu uvjerali smo se da baš i nije bila precizna.

Dolaskom na „gornji“ parking kiša koja je već padala

još se više pojačala te nije bilo govora o tome da u skorije vrijeme krenemo prema kući. Budući da je u automobilu postajalo dosadno, odlučili smo se probiti do skloništa na parking u i povećati si životni prostor za otprilike 1 m². Paralelno, u gornjem (Vjekinom) svijetu, oblaci su se počeli razilaziti te su on i Cafuta odlučili krenuti dolje. Cafuta će mi kasnije prepričati kako je od ranoga jutra Vjeko bio vidno razočaran vremenom te je sjedio uz prozor i tužno promatrao vremenske (ne)prilike. Pored njega, još tužniji Cafuta, također je gledao kroz prozor, ali ne radi kiše, već radi činjenice da se polako počelo razvedravati što je moglo značiti samo jedno.

STJEPAN DREN MILINAREC

ROBERTA NIMALO NE
ZAOSTAJE ZA MOMCIMA

STJEPAN DREN MILINAREC

STJEPAN DREN MILINAREC

RUČNO PO JEDAN KOMAD

ANA KVOČIĆ

ZADNJA TURA,
ZADNJE CJEPANICE

STJEPAN DREN MILINAREC

NA
SAMAR
STANU
I DVA
KOMADA

ANA KVOČIĆ

Smanjenjem oborina krenuli smo gore te sa sobom uzeli za zagrijavanje po jednu cjepanicu metar dugačku. Nakon što smo se odmorili u kući, na parkingu smo se pridružili dinamičnom dvojcu, Vjeki i Cafuti, koji su već bili odnijeli pet tura drva s ceste do prvoga punkta. Ostatak vremena (a kasno smo krenuli) hodali smo gore-dolje bez nekih pauza. Na kraju dana, Cafuta je uspio izbrojati (ili bolje rečeno urezalo mu se u um i kralješnicu) da su on i Vjeko odnijeli devet tura od po 2-3 cjepanice, dok smo mi, koji smo došli kasnije, bili otprilike upola manje efikasni. Isto tako, čak su i oni optimistični uvidjeli o kakvome je poslu riječ te da drva s ovako malim brojem ljudi neće biti moguće odnijeti tijekom jednoga vikenda. Dogovorili smo da sutradan barem počistimo sve cjepanice s ceste do prvoga punkta, a dalje koliko ide.

ROŠTILJ ZA NAGRADU

Navečer nas je bračni par Bobanović počastio odličnim ukrajinskim roštiljem čije ime sam i nakon 20 ponavljanja zaboravio pa ga neću ni pokušati napisati. Večer je protekla u smijehu, za što je uglavnom bio zaslužan Vjeko koji nam je priznao da je izvorno planirao sam odnijeti sva drva s ceste u kuću (preko 120 cjepanica od po metar svaka) za što bi mu, po njegovoj procjeni, bio potreban jedan vikend. Drugoga dana, nakon što smo se probudili dva sata kasnije od planira-

noga, odlučili smo nastaviti akciju koja je završila planirano. Sva su drva odnesena s parkinga, a Vjeko, Brane i Roberta odlučili su podebljati količinu drva na drugome punktu dodatnim, udarničkim turama. Isto tako, solidna količina cjepanica donesena je i do same kuće.

Što sam naučio iz cijele priče? Naučio sam da nije nužno glumiti mazgu ako mi baš život ne ovisi o tome. Naučio sam i to da su svježije nasječene i kišom natopljene cjepanice poprilično teške. Također, uvidio sam da čak i Vjeko može nekada fulati u procjenama i proračunima, a i da je u stanju prespavati budilicu. Zaključio sam da je za organiziranje ovakve akcije dobro poslati poziv elektroničkom poštom na barem pedeset adresa te o istome obavijestiti članstvo na sastancima i na mrežnoj stranici. Šalu na stranu, bilo mi je iznimno drago što sam u ugodnome društvu sudjelovao u ovoj akciji i svojim skromnim naporom pridonio da ona uspije te što će domaćini i gosti uskoro u kući imati jednu brigu manje. Sve što postoji u kući, donijeli su predani i vrijedni ljudi u mnogim akcijama. S druge strane, malen broj ljudi i vremenski uvjeti učinili su posao izazovnijim nego što se na početku činio. Ovo nam je svima bilo novo iskustvo, koje zbog zdravstvenih razloga nisam uspio ponoviti dva tjedna kasnije, za razliku od nekolicine iz originalne priče koji su se vratili na mjesto zločina i hrabro nastavili tегliti cjepanice do konačnoga odredišta. Pametnome je jednom sasvim dosta.

VINIŠTE

ZAPAZANJA JEDNOG DEŽURNOG

POGLED S VINIŠTA

VJEKOSLAV HARULINEC

ANA KVOČIĆ

NAJMLAĐI
PLANINARI
NA VINIŠTU

ZASTAVA
VINIŠTA

JAGODA ŠANTIĆ

MLADEN
ROGOŠIĆ
NA
VINIŠTU

JAGODA ŠANTIĆ

koriste objekt, organizira dežurstva i na taj način doprinosi održavanju i potrebama toga objekta.

Za dežurstva na Viništu i angažman dežurnih postoje, međutim, i određene pretpostavke. Jedan od većih problema je dolazak na Vinište ako dežurni nema automobil. Dežurni imaju obavezu održavati red i biti na usluzi korisnicima. Osim toga, postoje i neke tehničke stvari koje dežurni mora znati kako bi kuća funkcionirala: rukovati agregatom, pumpom za vodu i sistemom za ispiranje sanitarnih čvorova. Pored toga, dežurni uvijek ima i nekih drugih poslova oko nabave plina, pojedinih popravaka, suhozida, drvarnice, skloništa i dvorišnih ulaznih vrata. Tijekom ljeta vrlo je važno da se dežurni na neki način i žrtvuje da bi se potrošilo što manje plina jer je bolje da se kuha zajednički, a ne pojedinačno. Također, bilo bi uputno da korisnici Viništa sa sobom ponesu (kao što nose na izlete) toaletni pribor i papir. Na dušu svakome korisniku ostaje da svojim dobrovoljnim prilogom pripomogne održavanju kuće, jer ćemo samo na taj način uvijek moći uživati na Viništu.

UVIJEK
DOBRODOŠLI

ANA KVOČIĆ

POGLED U BUDUĆNOST

Iako je boravak na Viništu čarobno iskustvo, uvijek postoji prostor i mogućnost za poboljšanje uvjeta u kući. Vjerujem da bi svaki planinar dobrovoljnim prilogom u iznosu od 10 do 15 kuna rado pripomogao kupnji jače solarne ploče i jednoga hladnjaka. Time bi se omogućilo da tijekom ljetnih mjeseci i dežurni i posjetitelji mogu u hladnjaku držati piće i kvarljivu hranu. Osim toga, u budućnosti bi se, dobro organiziranom akcijom pomoću 10-ak ljudi, moglo urediti parkiralište i poravnati put do samoga Doma, jer je u tačkama teško vući stvari. Na kraju, mislim da veliku zahvalu dugujemo braći Komadina iz Ledenica, Zdravku i Miljenku, koji su „anđeli čuvari“ Viništa.

Nadam se da će planinari sve više koristiti Vinište i sa zadovoljstvom ih očekujemo. Naposlijetku, zvjezdano nebo nad Viništem je nešto što se u Zagrebu ne može doživjeti.

Mladen Rogošić, dežurni s Viništa.

Za PD Vinište manje-više svi smo čuli, a neki su od nas i bili na Viništu te koristili našu planinarsku kuću koja se nalazi cca. 300 metara nad morem, iznad Klenovice. Oni koji su navraćali, uvijek su bili oduševljeni. Kuća je obnovljena u primorskome stilu, do nje od Klenovice vode dvije staze svega 40-ak minuta hoda, okružuju je dvije velike livade sa smokvama, ima sanitarne čvorove, terasu s pogledom na more i roštilj. Moguće je doći sa šatorom ili spavati u objektu. Naročito je važno istaknuti da je kuća na Viništu ujedno i pretposljednja kontrolna točka na Kapelskome planinarskom putu, koji povezuje Gorski kotar i more, te se stoga radi o objektu koji je dragocjen svim planinarima, namjernicima i izletnicima koji prolaze tu trasu. O objektu već desetljećima brine Odbor KPP-a, koji za ljetnih mjeseci, kada planinari najviše

PLANINSKO JEZERO

GORAN ZADRAŽIL

I JOŠ JEDNOM DOLOMITI! NACIONALNI PARK LESSINIA

I ove, 2015. godine, s velikim iščekivanjima dočekali smo produljeni vikend u lipnju da se opet uputimo u Dolomite u Italiji, na jedan u nizu izleta, koji već više od desetak godina organizira Željko Horvat zvan Jazavac, Mrvin susjed i prijatelj iz djetinjstva i planinar koji danas živi u Veroni. Na prve se izlete odlazilo s dva ili tri automobila, a danas nas već vozi i mali autobus. Ovaj put naš je cilj nacionalni park Lessinia u blizini Verone, ne previsoko, već upravo dovoljno visoko da uživamo u gorskoj prirodi, cvijeću, pašnjacima, relativno pitomim krajolicima, dok se negdje u daljini vide obrisi visokog stjenovitog gorja.

Na put nas kreće dvadesetsedmero. U autobusu, odmah nakon granice, vade se, zna se, slanci, sendviči s mortadelom, palačinke i mnogo čega ostalog. Opet se tradicionalno slavi jedan rođendan, a tu je, naravno, i nešto pića. U Veroni nam se pridružuje naš Željko i ubrzo smo na licu mjesta – planinarskom domu Rifugio Branchetto. Zapravo, to je mali hotel s 27 kreveta, rezerviran samo za nas kojih je upravo toliko! Troje mladih predvođeni Vjekom Habulincem ostavlja nas i kreću put ferata. Tamo će provesti dva dana nakon čega će nam se pridružiti u subotu navečer. Do večere kratka šetnja do sat vremena udaljenog vrha Monte Tomba (oko 1700 m) – taman da nam večera ugodno sjedne. U predvorju doma naravno šank, gdje nas ljubazni domaćini nude grapama, pivom i vinima, što su činili i preostala dva dana.

Sutradan su se nakon doručka formirale skupine prema mogućnostima i afinitetima. Hodalo se, uživalo, sjedilo pred malgama, jelo na livadi i navečer se vraćalo na večeru u bazu gdje su se razmjenjivala iskustva o viđenom. U subotu su nam se pridružili naši, odn. Željkovi prijatelji iz Verone, sestra, šogor i nekoliko nama već dobro poznatih Talijana koje smo imali priliku provesti kroz naše Bijeje stijene.

U nedjelju ujutro, povratak. Kratko stajanje u Veroni za brzo turističko razgledavanje centra i znamenitosti, oproštaj s Željkom i povratak u Zagreb. Atmosfera u autobusu opet odlična, opet će i piće! Rastajemo se u Zagrebu, puni dojmova i s nestrpljenjem čekamo lipanj 2016.

DONACIJE HPD-A KAPELA

Prilikom izleta u Plaški 22. ožujka 2015. posredstvom Planinarskog društva „Plaške glave“ tamošnjoj smo Osnovnoj školi Plaški poklonili knjige i igračke. No nismo stali na tome! Naš član Ivica Posavec, umirovljeni djelatnik Državne geodetske uprave, zaslužan je za to što je dio njihove rashodovane informatičke opreme poklonjen Osnovnoj školi u Plaškom. Ivica i moja malenkost odvezli smo opremu u Plaški 19. lipnja 2015., a ravnatelj škole sa svojim nam se suradnicima zahvalio na donaciji.

IZVANREDNA SKUPŠTINA HPD-A KAPELA

Zbog novog Zakona o Udrugama koji je stupio na snagu 1. listopada 2014. udruge su bile dužne svoje Statute usuglasiti s novim Zakonom do 30. rujna 2015. Da ne bismo čekali zadnji čas, mi smo već 1. srpnja 2015. održali izvanrednu skupštinu u Osnovnoj školi „Ivan Gundulić“ u Zagrebu. Jedina točka dnevnog reda bila je usvajanje novog Statuta Društva. Uz potreban kvorum Skupština je jednoglasno donijela Statut HPD-a Kapela. Prilikom izrade novog statuta korištene su postojeće zakonske odredbe i preporuke HPS-a, a sve uz veliku pravnu pomoć naše članice i pravnice Mirjane Zrnčić. Ovu zakonsku obvezu iskoristili smo i za neke dorade u Statutu.

Osim zakonskih odredbi koje smo unijeli, osnovne novosti su:

- Maloljetne osobe mogu biti članovi na osnovu izjave roditelja ili staratelja.
- Broj članova Upravnog odbora smanjen je na 11.
- Mandat Upravnog odbora povećan je na 4 godine.
- Dopredsjednik i Tajnik društva dobili su veće ovlasti, ali i obveze.
- Imenovan je likvidator društva.

Statut je javni dokument i bit će objavljen u registru Udruga. Uprava Društva 6. srpnja je Gradskom uredu za opću upravu dostavila svu potrebnu dokumentaciju za upis promjena u registar udruga koji se vodi pri tom uredu.

U 2015. godini HPD Kapela dobilo je važno priznanje HPS-a. Izvršni odbor Hrvatskog planinarskog saveza na svojoj je tradicionalnoj svečanoj sjednici u

kategoriji „Najbolji upravljač planinarskim objektima“ dodijelilo HPD-u Kapela priznanje za izuzetnu brigu i upravljanje planinarskom kućom „Dragutin Hirc“ i planinarskim skloništem „Miroslav Hirc“ na Bijelim stijenama.

KOD SIVE ČAPLJE

Naši prijatelji Kvočići – Tanja i Željko – pozvali su nekoliko članova Kapelice, na druženje 12. rujna 2015. u Kustošiji, poslavši nam poziv kojem se nije moglo odoljeti. Iz samog je poziva bilo vidljivo da se radi o nečemu originalnom i zanimljivom te da se sve neće svesti na sjedeljku i iće i piće, pa tko koliko izdrži.

Nas se petnaestak u zakazano vrijeme našlo na rečenoj adresi. Vrijeme je bilo ugodno jesensko. Nakon kratkotrajne okrepe krenuli smo na put u nepoznato. Put je vodio po asfaltu uz potok, prešli smo Ilicu i za dvije tri minute ušli smo u park-šumu Grmošćicu. Nakon hoda gore, dolje, leve, desne, nakon otprilike 45 minuta došli smo do vidikovca s kojeg se pružao panoramski pogled na zapadni dio Zagreba. Nakon ponovne kratkotrajne okrepe (jer ipak smo mi već u godinama), istim smo se putem preko Grmoščice spustili do Ilice. I onda iznenađenje! U potoku Kustošak, uz samu Ilicu, dok dvadesetak metara dalje jure automobili, stoji siva čaplja. Da ne povjeruješ! Evo kako se priroda spustila u grad ili grad došao u prirodu.

Još par minuta i evo nas na početnom mjestu. Vrijedna je domaćica sve pripremila i tada su na stol počele izlaziti same đakonije – običan, originalan jesenski zagrebački ručak. Varivo od buče, kalapajsani krumpir i faširanci, a za desert knedle od šljiva prelivene prezlima - svaka čast! Da prste polizeš! Vinski je podrum, na sreću, radio dugo - do predvečer. Jedno divno druženje s dragim nam ljudima, u gradu, malo na periferiji. Nisam niti znao da tako blizu „civilizacije“ ima još divnih prirodnih okruženja. Svaka čast domaćinima!

JAGODA ŠANTIĆ

PRVI IZLET PLANINARSKE
ŠKOLE NA OKIĆ

PLANINARSKA NEDJELJA KAKO SMO NA IZLETE KRENULI U ČAK ČETIRI AUTOBUSA!

Lijepo, sunčano vrijeme najavljivano za nedjelju, 22. ožujka 2015., se i obistinilo. Budimo se oko 5 ujutro. Možda i stanujemo najbliže mjestu polaska autobusa, ali ipak ima dosta jutarnjih priprema: kavica, razbuđivanje, spremanje sendviča, provjera ruksaka i slično. I ovaj puta sam, bez obzira na blizinu i mjesto okupljanja i polazaka autobusa, prisiljen otići automobilom, jer je prijevozno sredstvo prepuno knjiga, dječjih igračaka i informatičke opreme. U Pierottijevu dolazim dosta ranije i pomalo uzbuđen. Iako znam što me očekuje, provirujem preko prednjeg stakla automobila. Pitate se zašto? Vrlo jednostavno!

Ovu je nedjelju društvo organiziralo dva planinarska izleta, ali angažiralo, zamislite, čak četiri autobusa. Da ne povjeruješ! Autobusi već čekaju. Prijevoznik je, zna se, naš član - Ivko Konjačić. Malo sam vozi, malo prati obiteljski pomladak koji se upisao u školu, a tu je i supruga Štefica, pa najmlađi član i naš veliki pomagač s Bijelih stijena te prijatelj i drugi. Ove je nedjelje bio prvi izlet planinarske škole koja je s predavanjima započela 17. ožujka 2015. Budući da je izlet otvoren i za druge članove, trebalo je angažirati dva autobusa. Ukupno je bio 61 sudionik: 44 polaznika škole i 17 što voditelja škole, što vodiča, što iskusnih planinara da pomognu pri vođenju prvog izleta. Išlo se tragovima prilično davnog, prvog organiziranog planinarskog izleta u Hrvatskoj.

Ivko nadgleda autobuse, Vjekić, Jagoda i Zelić svoje pulene, a Branko i Tom svoje koji se polako utrpavaju i smještaju u „naše“ autobuse za Plaški. Ja, naravno, negdje oko svega toga plahutam i bacam dva oka na četiri strane. Prebacili smo sve stvari za donaciju iz automobila u autobus i seniori krenuli prije omladine. To je u redu. Mi smo ipak odrasli u neka druga vremena. Sve skupa 73 planinara Kapele i gostujućih društava.

Na putu do prvog odmorišta Mrva nas je lijepo podsjetio na Dan zaštite voda i izvor Dretulje kuda smo, između

ostaloga, krenuli. Poslije se premjestio u drugi autobus da i njih informira. Nešto poslije 9 sati stižemo u Plaški, na mjesto okupljanja. Mjesto izgleda kako tako, vide se ostaci prohujalog ratnog vihora, ali osobno sam očekivao i goru situaciju. Nakon kraćeg zadržavanja na platou gdje su nas domaćini dočekali rakijicom, domaćim kruhom i narecima te nakon predaje naše donacije, čestitanja domaćinu i predaje prigodnih poklona i pozdravnih govora ostalih društava veća grupa predvođena predsjednikom društva „Plaške glave“, gospodinom Brankom Šupicom, uputila se prema vrhu Plaška glava. Njihovo je hodanje, koje su osiguravali lokalna stanica vodiča i HGSS, trebalo trajati oko četiri sata, s mogućnošću da ih „naši“ autobusi vrate na mjesto polaska. Nas dvadesetak sjeli smo u mali bus i odveli se s domaćim vodičem prema izvoru Dretulje. Šetnja je trajala otprilike dva sata. Pejzaž? Nemoguće opisati! Koje ljepote! Oko 14:30 svi smo se opet okupili na zbornom mjestu. Vrijedni su domaćini skuhalo zaista ukusan grah. Bilo je i pića, a naravno i harmonike. Nakon uručivanja spomen-pohvala za ukupno 22 društva prionuli smo na iced, piće i kolače. Jedna grupa je otišla do Dretulje te smo nakon pjesme i plesa oko 17 sati krenuli prema Zagrebu.

Ovom bih se prilikom želio zahvaliti svim članovima Kapele na njihovim donacijama: odneseno je više od 150 knjiga, što dječjih, a što beletristike, koja će se predati gradskoj knjižnici, zatim primjerena količina dječjih igračaka (nekoliko velikih vreća) i nešto informatičke opreme. Također bih se zahvalio domaćinima, a posebno našim vodičima Branku i Tomu na osmišljenom izletu, animaciji polaznika i organizaciji. Što smo bili tamo hvala našem Ivku! Njegovi su vozači ispunjavali su svaku našu želju bez prigovaranja i u mnogočemu doprinijeli odvijanju cijelog pohoda. Novi su izleti pred nama. Očekujem ih s veseljem i radozalošću!

KULTUROM DO DONACIJA

Kao što svi dobro znate, naša Udruga tijekom godine ima sigurne prihode od članarina. No da bismo mogli mirnije raditi, potrebno je nekako zaokružiti našu financijsku situaciju, a u tome nam već niz godina pomaže diletantsko kazalište „Petravci“, koje prihod s jedne predstave donira našem Društvu. Ove je godine, na inicijativu Mladena Rogošića, prihod s predstave doniran u korist Kapelskog planinarskog puta, i to za održavanje objekata na toj divnoj planinarskoj poveznici između Tuka i Klenovice. Zaslugom članova triju društava - INA-Bjelolasice, Vihora i Kapele - dvorana je bila gotovo popunjena te je ostvaren značajan financijski prihod.

Da kapelašima ne bismo dojadili ponavljanjem predstave „Pentravca“ pobrinulo se kulturno-umjetničko društvo „Žensko kazalište“ iz Gornjeg Jesenja, koje je, opet na inicijativu našeg Mladena, također doniralo prihod s jedne svoje predstave. I ovaj je puta posjet bio vrlo zadovoljavajuć, uz solidnu pripomoć našim financijama. HPD Kapela ovim putem zahvaljuje diletantskom kazalištu „Pentravci“ i kulturno-umjetničkom društvu „Žensko kazalište“ na njihovoj nesebičnoj spremnosti na pomoć i suradnju.

44. REDOVNA SKUPŠTINA HPD-A KAPELA

Povodom Dana društva 8. siječnja, kada je prije 61 godinu osnovano naše Društvo, u prostorijama Osnovne škole Ivana Gundulića održani su redovna Skupština i domjenak. Nakon kraćeg govora predsjednika Društva, dodijeljena su tradicionalna priznanja:

- Anici Biličić za 50 godina vrlo aktivnog članstva
- Sonji i Tomu Kraljić za izvanredno gospodarsko upravljanje
- ELMAR inženjeringu za održavanje internetske stranice
- tvrtci Medvednica d.o.o za informatičko održavanje
- Mladenu Rogošiću za dežurstva i akcije na Viništu
- Darku Rastoviću kao novom dežurnom na Bijelim stijenama
- svim sudionicima u organizaciji i provođenju Planinarske škole HPD-a Kapela
- Vjekoslavu Habulincu za najveći broj vođenih izleta u 2014. godini
- Jagodi Šantić za foto-dokumentiranje izleta
- Ružici Odor Osojnik za vođenje izleta u Sloveniju
- Mladenu Vedrišu za vođenje izleta na naše otoke
- Otuhanzlu za vođenje društvenih prostorija i mentorstva dežurnima na Bijelim stijenama

Večer smo završili tradicionalnim domjenkom, naravno, uz druženje, pjesmu, ples te slanu i slatku zakusku.

ZAKUSKA NA
GODIŠNJOJ
SKUPŠTINI
HPD-A
KAPELA

KOMPAS, KARTA

Kompas i karta neizostavni su dijelovi planinarske opreme koji služe za orijentaciju, odn. snalaženje u prostoru. Orijentirati se možemo na više načina: pomoću sunca, sunca i sata ili GPS-a, a jedan od najjednostavnijih načina je orijentacija kompasom. Pomoću njega prilično brzo i sigurno možemo odrediti strane svijeta ili usjeveriti kartu, što nam uvelike olakšava snalaženje u prostoru. Iako je u prošlosti bio vrlo popularno pomagalo pri orijentaciji, danas su kompas, zbog jednostavnosti upotrebe, uglavnom zamijenili GPS-uređaji koji mogu biti ugrađeni i u mobitele. No prilikom orijentiranja GPS uređajem, pozornost treba obratiti na trajanje rada uređaja (izdržljivost baterije) te vremenske uvjete (zaštitu za mobitele i GPS-uređaje). Čak i ako se služite elektroničkim napravama za orijentaciju, uvijek biste sa sobom trebali imati i klasičan kompas jer na njegove radne karakteristike ne utječu ni trajanje baterije, ni vremenski uvjeti! Kada sve drugo zakaže, kompas vas neće iznevjeriti! Kompas se koristi u kombinaciji s planinarskom kartom koja nam uvelike olakšava orijentaciju na području na kojem se nalazimo te nam točno pokazuje teren, vremenske udaljenosti, staze i domove. Pritom valja naglasiti da bi prije korištenja klasičnih kompasu, karata i uređaja za navigaciju trebalo proći osnovnu edukaciju iz orijentacije u prirodi.

KRESIVO

Kresivo prvenstveno služi za dobivanje vatre. Vrlo je pouzdano i jednostavno za korištenje u svim vremenskim uvjetima. Sastoji se od kremena, magnezija i željeza. Možemo ga koristiti na mahovini, suhoj travi, suhom lišću, papiru, vati, itd. Ako koristite samo kresivo, koristan je savjet da sa sobom uvijek nosite i vatu i kocke za potpalu u vodonepropusnoj vrećici. Vata je odličan izvor velike topline u kratkom vremenu te uvelike olakšava paljenje vatre.

KUHALO

Da bismo si osigurali topli obrok i izbjegli prečesto konzumiranje suhe hrane u prirodi, koristimo kuhala. Postoji nekoliko vrsta kuhala koje koristimo u planinarenju. Najčešća su plinska kuhala te „multi fuel“ kuhala za različite tipova goriva. Vrstu kuhala treba prilagoditi uvjetima i vrsti aktivnosti. Jačina kuhala izražava se u wattima. Optimalna jačina iznosi od 2000 watta na više. U praksi se kuhala iznad 4500w koriste za visoka planinska područja. Danas je najpraktičnije kuhalo na navoj jer je malih dimenzija, lagano, jednostavno za transport te ih se vrlo brzo i sigurno odvaja od plinskog spremnika, popularno zvanog kartuša.

PRVA POMOĆ

Za vrijeme dužeg boravka u prirodi te povećane fizičke aktivnosti uvijek postoji opasnost od lakših ili težih ozljeda. Najčešće kod planinarenja dolazi do ozljeda kao što su žuljevi, ogrebotine, iritacije kože, osip, pothlađenje ili opekotine od sunca ili vatre. Iz tog biste razloga sa sobom uvijek morali nositi prvu pomoć. Osnovna prva pomoć sadrži: zavoje, flastere protiv žuljeva, astrofoliju, jod ili alkohol, andol, maramu za prvu pomoć, sterilne gaze i škare ili nožić. Astrofolija je važan element u prvoj pomoći jer osigurava zaštitu od pothlađivanja ili od pregrijavanja. Astrofolija, naime, ima dvije strane od kojih jedna štiti od pothlađivanja, a druga od pregrijavanja, što je naznačeno na svakom pakiranju astrofolije.

KAKO ODABRATI?

Robert Demšar

U prošlom je broju Kapele objavljen članak o temeljnoj planinarskoj opremi – cipelama, odjeći, ruksaku i štapovima. Ovaj puta bit će riječi o odabiru dodatne planinarske opreme koja planinarenje može također učiniti ugodnijim i sigurnijim.

ČEONA ILI NAGLAVNA SVJETILJKA

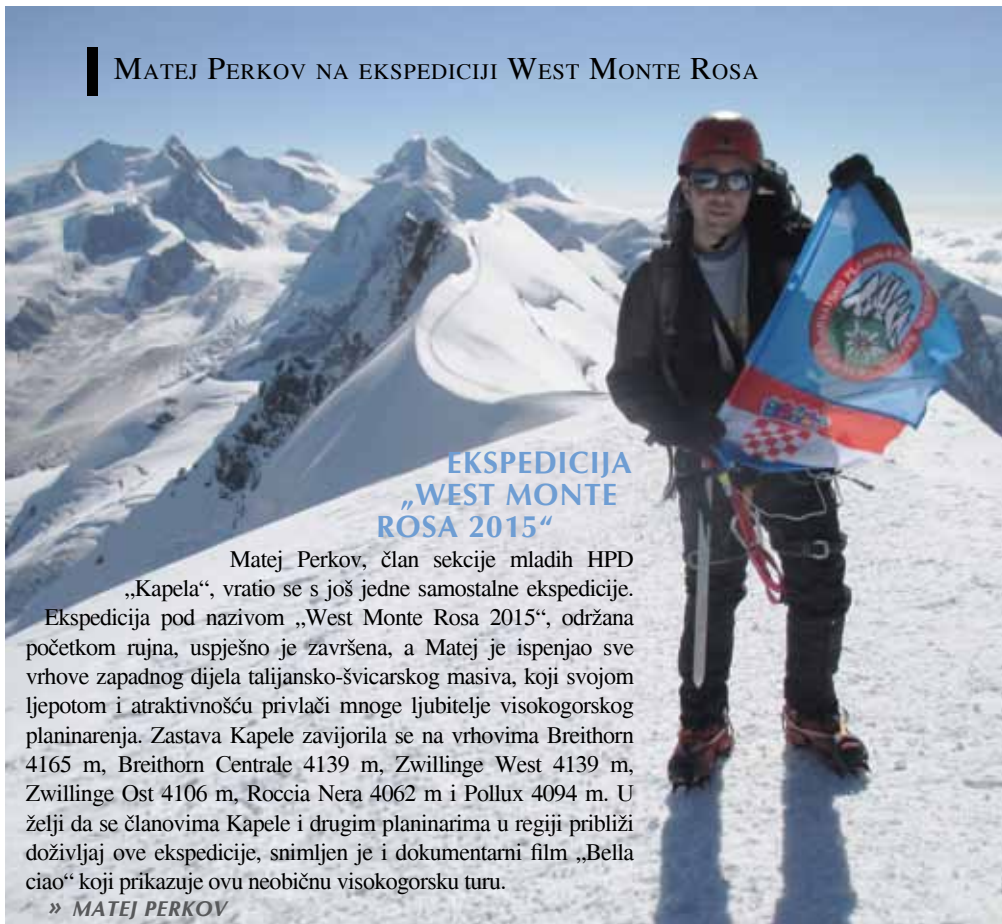
Pri planinarenju često koristimo naglavne lampe. Takav tip osvjetljenja nam olakšava noćno kretanje. Osim toga se često može vidjeti da se planinari služe i ručnim svjetiljkama, što nije loše, ali u nekim slučajevima može biti nepraktično. Kod naglavnih lampi osvjetljenje uvijek prati kut vašeg vidnog polja, dok su vam obje ruke slobodne, što uvelike povećava vašu sigurnost prilikom kretanja po noći. Pri odabiru naglavne svjetiljke pozornost bi trebalo obratiti na nekoliko stvari: svjetiljka bi trebala biti lagana i vodoodbojna (otporna na kišu, snijeg i vlagu – weatherproof, a ne waterproof!); potrošnja baterije trebala bi biti mala pa bi izbor trebao biti svjetiljka s led diodama, a ne s drugim tipom izvora svjetlosti. Svjetiljka bi trebala imati mogućnost prilagodbe širine (da bi se svjetiljku moglo montirati i na kacigu). Jačina osvjetljenja izražava se u lumenima (lm – mjerna jedinica za svjetlosni tok). Za efektivnu vidljivost najbolje je odabrati svjetiljku od 60 lm na više. Prilikom kupovine uvijek birajte provjerene i testirane proizvode s garancijom.

NOŽIĆ

Nožić je praktičan i višenamjenski predmet koji bi se trebao nalaziti u osobnom kompletu svakog planinara. Prilikom kupovine noža trebalo bi prvenstveno obratiti pozornost na njegovu funkcionalnost i raznovrsnost uporabe. Ovakav nožić trebao bi sadržavati: malu pilicu za drvo, oštricu noža i otvarač za konzerve. Nož ne treba biti velikih dimenzija, već funkcionalan i kvalitetan.

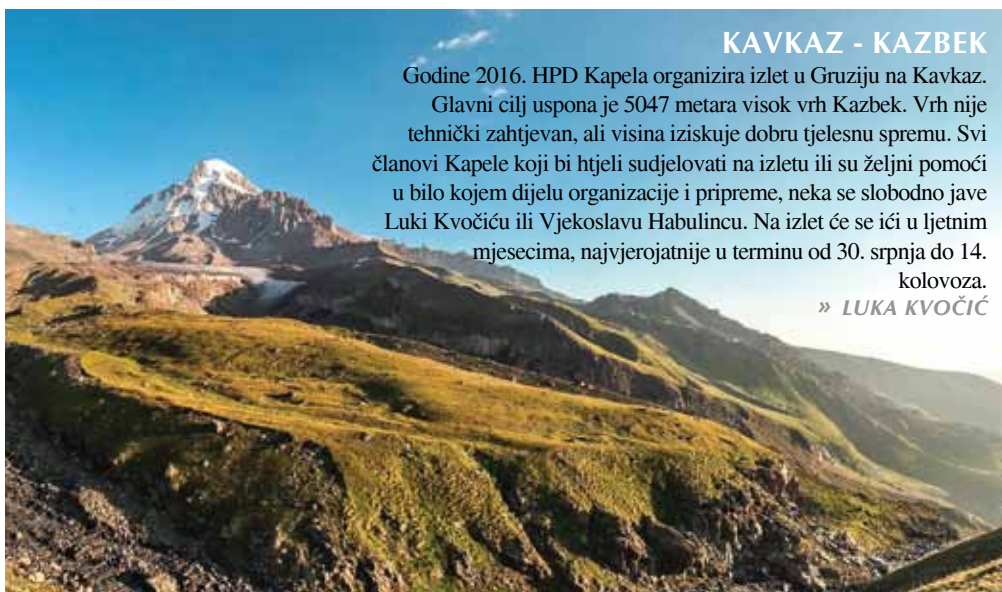
MATEJ PERKOV NA EKSPEDICIJI WEST MONTE ROSA

EKSPEDICIJA „WEST MONTE ROSA 2015“

Matej Perkov, član sekcije mladih HPD „Kapela“, vratio se s još jedne samostalne ekspedicije. Ekspedicija pod nazivom „West Monte Rosa 2015“, održana početkom rujna, uspješno je završena, a Matej je ispenjao sve vrhove zapadnog dijela talijansko-švicarskog masiva, koji svojom ljepotom i atraktivnošću privlači mnoge ljubitelje visokogorskog planinarenja. Zastava Kapele zavijorila se na vrhovima Breithorn 4165 m, Breithorn Centrale 4139 m, Zwillinge West 4139 m, Zwillinge Ost 4106 m, Roccia Nera 4062 m i Pollux 4094 m. U želji da se članovima Kapele i drugim planinarima u regiji približi doživljaj ove ekspedicije, snimljen je i dokumentarni film „Bella ciao“ koji prikazuje ovu neobičnu visokogorsku turu.

» MATEJ PERKOV

KAVKAZ - KAZBEK

Godine 2016. HPD Kapela organizira izlet u Gruziju na Kavkaz. Glavni cilj uspona je 5047 metara visok vrh Kazbek. Vrh nije tehnički zahtjevan, ali visina iziskuje dobru tjelesnu spremu. Svi članovi Kapele koji bi htjeli sudjelovati na izletu ili su željni pomoći u bilo kojem dijelu organizacije i pripreme, neka se slobodno jave Luki Kvočiću ili Vjekoslavu Habulinu. Na izlet će se ići u ljetnim mjesecima, najvjerojatnije u terminu od 30. srpnja do 14. kolovoza.

» LUKA KVOČIĆ

POSTATI VODIČ – KAKO I ZAŠTO

— Vjekoslav Habulinec —

KAKO SE POSTAJE VODIČ?

Po Programu školovanja u Vodičkoj službi HPS-a, vodičem može postati bilo koja punoljetna osoba sa završenom općom planinarskom školom koja je učlanjena u neko planinarsko društvo te je u razdoblju od tri godine stekla iskustvo na najmanje deset tura po terenima i uvjetima opisanim

standardima za koje se osposobljava. Ukupno se moguće osposobiti za sedam standarda: ljetno planinarenje (A); zimsko planinarenje (B); sportsko penjanje (C); penjanje u stijeni (D); penjanje u ledu (E); alpsko (kombinirano) penjanje (F) i planinarsko skijanje (G). No propisi i kategorije još uvijek ne daju odgovor na najvažnije pitanje - zašto postati vodič i što to znači u praksi?

ŠTO U PRAKSI ZNAČI BITI VODIČ?

...znači otkrivati ili iznova otkrivati planine i prirodu.

...znači (u Kapelinom slučaju) čak i do godinu dana unaprijed razmišljati o izletu i odrediti odredište.

...znači otprilike mjesec dana prije izleta isplanirati sve: točnu rutu, vremena hodanja, vrijeme polaska, odmore i okrpju, rezervne varijante ako su moguće (a uvijek su moguće), izračunati troškove prijevoza, noćenja (na višednevnim izletima), hrane te ostale troškove ako ih ima (ulaznice u nacionalne parkove, parkove prirode, spilje ili nešto slično).

...znači mjesec dana prije izleta opetovano ponavljati iste stvari: najavljivati te pobliže opisati izlet na sastancima, predočiti njegovu zahtjevnost, težinu (čini mi se da s tim baš i nisam previše uspješan) te dočarati ljepotu brda, planine, prirode i poglede.

...znači biti dostupan i na raspolaganju ljudima za prijave i pojašnjenja/objašnjenja.

...znači pravodobno informirati planinarski puk o eventualnim promjenama.

...znači blago strepiti hoće li će sve proći u redu.

...znači voditi brigu o sudionicima izleta, tj. imati razumijevanja, strpljenja i uvažavati sve sudionike izleta.

...znači s drugima podijeliti emocije (radost, ushićenje, zadovoljstvo, sreću...) na vrhu, kraju izleta ili nakon nekoliko dana (kad se slegnu dojmovi) na sastanku (ili gdje već).

...znači imati blage mazohističke sklonosti, jer kako drugačije opisati brzinu i tempo grupe od 30–40 ljudi.

...znači biti odlučan i autoritativan kada je to potrebno.

...znači sebe staviti u drugi plan.

A što biti vodič točno znači za mene možda će ipak dočarati moje posljednje znači:

Biti vodič znači družiti se s meni dragim ljudima i raditi za dobrobit Kapele.

PROMOCIJA KNJIGE "ISTOČNO OD CRNOPCA" HRVOJA ZRNČIĆA

Katica Gajčević

Bio je 8. ožujka 2015. iliti Dan žena i nemam pojma je li mi koji muškarac (osim moga sina) uopće i čestitao, obično se mi žene međusobno izljubimo i čestitamo si, sve onako svečano, taj jedini dan u godini koji je službeno naš. Međutim, uvečer istoga dana dobih e-poštom lijepi dar, i to od jednoga muškarca. Hrvoje Zrnčić mi je, naime, poslao poziv na predstavljanje svoje knjige *Istočno od Crnopca* u petak, 20. ožujka, u 19:30 u Knjižnici Bogdana Ogrizovića. Baš sam se razveselila pozivu! Tim više što je Hrvoje moj urednik otkada je odlučio objaviti neke moje umotvorine o planinarskoj školi u časopisu Društva. Time me pridobio. Kako onda da ne odem na predstavljanje njegove knjige. I otišla sam, naravno.

U knjižnici je već bilo dosta ljudi. Nakon što sam konačno našla prazan stolac na galeriji, odakle sam sve lijepo vidjela, žamor se počeo polako stišavati i oglasio se Hrvoje. Već kako to treba, po redu i pristojno, pozdravio je prisutne pa se predstavio u dvostrukoj ulozi - kao izdavač (tvrtka Hinus) i kao autor. Zatim je riječ prepustio Darku Grundleru, usput objasnivši zašto je želio da baš on napiše osvrt na knjigu. Gospodin Grundler je profesor, autor stručnih knjiga i strastveni planinar kojemu je posao, kako je to Hrvoje naglasio, „kritički procjenjivati ono što se izlaže, bilo usmeno bilo pismeno“.

Potom je Hrvoje govorio o načinu na koji je knjiga nastala: od objavljenih i neobjavljenih članaka u „Hrvatskom planinaru“ koje je trebalo suvislo povezati u cjelinu, preko odabira fotografija pa do osmišljanja forme i izgleda knjige. Na kraju je napravio, kako je sam naglasio, slikovnicu za odrasle. I stvarno, fotografija ima bezbroj i svaka je priča za sebe, izvrsno uklopljena u tekst. Ne znam koliko su planinari uopće odrasli, ali sada su, eto, i oni dobili svoju slikovnicu.

Svega toga ne bi bilo da Hrvoje nije čovjek od mašte, čovjek poput one „luđakinje u nama“, kako je lijepo citirao sv. Terezu Avilsku! Mašta, ta luđakinja tjerala ga je da zapiše ono što je vidio, doživio i osjetio na svojim planinarskim putešestvijama i konačno ga natjerala da nam sve to daruje uobličeno u knjigu. Budući da, opet po riječima spomenute svete, voljeti znači darivati, Hrvoje i na ovaj način pokazuje da voli ljude i želi da mi, koji ćemo ići njegovim stopama ili nekim svojim planinarskim lutanjima, ne zanemarujemo luđakinju u sebi. Možda nas ona neće dovesti do tiskanja knjige, ali

nam možda pomogne izgraditi malu oazu mira u duši.

Knjigu sam sljedećih dana čitala i u tramvaju i doma kradučki sama sebi san, vraćala se na već pročitana poglavlja, saznajući usput koliko toga ne znam. Čitajući Hrvojevu knjigu pomalo sam se osjećala kao na kvizu. Kako se točno zove najviši hrvatski vrh, ha? I je li Bačić kuk najviši kuk Dabarskih kukova? Koja je slavenska boginja posudila ime nacionalnome cvijetu Lijepe Naše?

Pročitajte knjigu! Vjerojatno već i jeste, ali možete opet. I opet. Kao da je mala enciklopedija. A ustvari, to i jest. Puna je podataka. I više od toga. Jer, gdje biste inače saznali da Sir Edmund Hillary možda i nije zaslužio titulu viteza. I, Bože dragi, je li ikada ikoji pisac igdje raspravljao o tome kako se pravilno vežu vezice na gojzama. I ima li tu uopće pravila?! Da ne spominjem opise slabo prohodnih, nemarkiranih ili zaraslih putova kojima je Hrvojeva noga avanturistički kročila. Pa saznanje da se ona prekrasna lelujava srebrna trava na padinama Poštaka, koja izgleda kao mjesečina prosuta po moru, zove kovilje, pa svi ti nazivi cvijeća, pa cijelo jedno poglavlje o bliskom nam i dragom Samoborskom gorju. A tek o Velebitu, jednom, jedinom i jedinstvenom.

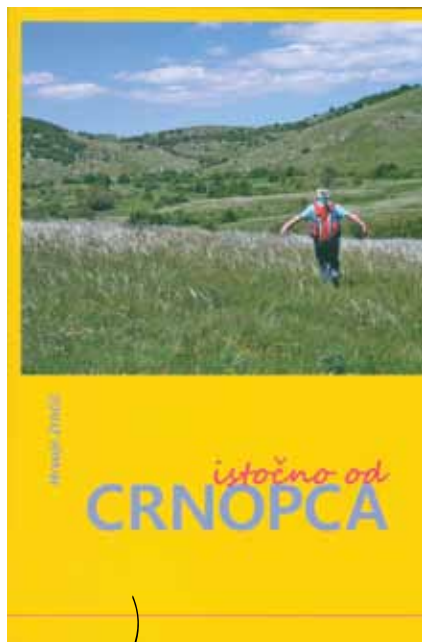
Autor je i ironičan kada govori o planinarima koji se vole dovesti do planinarskoga doma ili u njemu očekuju komfor na kojega su navikli, ali je i vrlo ozbiljan kada upozorava na greške koje se provlače u časopisima i knjigama, a koje mogu otežavati ili čak biti i potencijalno opasne za planinare. Brine ga i sve veće, nažalost, uništavanje divljine. Govori i o svojoj zamisli o uvođenju e-putova. Ima u knjizi i recepta, po jedan iz povijesne Poljičke republike i s crnogorskih Komova. Pa ako netko voli kuhat'... A tko je od glazbe, Hrvoje mu poklanja čarobni svijet Vivaldijeve Jeseni...

Profesor Grundler je na promociji rekao još i ovo: „Ako se iz neke knjige izdvoji 100 riječi zaredom, kada ih pročitate, znat ćete je li to napisao Hrvoje ili nije.“ Mislim da je to zaista tako. A mene su te iste Hrvojeve riječi odvele negdje daleko, negdje istočno od Crnopca gdje nikad nisam bila, pojačale su u meni onu Tinovu čežnju za daljinama, i planinama i svim malenim mjestima moga srca.

Posljednja rečenica u Hrvojevoj knjizi glasi: „Ponekad se u planinama ništa ne događa.“ Istina. Ali, zato u nama samima, na tim istim planinama, raste cijeli jedan svemir.

O PLANINARENJU IZ PERA MATEJA PERKOVA

Jelena Spreicer

Otkada ga poznajem, Matej ili Matjaž, kako ga je Luka Molvarec prozvaao na izletu na Stap, nije samo neumorni planinar i strastveni punker, već i putopisac. Još se dan danas uz cerek prisjećam nekih rečenica iz njegove prve knjige, *Planinarsko-pankerskog putopisa*, koji je zbog poticajne situacije u hrvatskom izdavaštvu, objavio na CD-u. Od promocije tog putopisa u Klubu Šibenčana prošlo je gotovo četiri godine, tijekom kojih je Matej i dalje neumorno planinario i neprekidno pisao, pa je ubrzo na elektroničko svijetlo dana izašao i sljedeći putopis - *Pamet u glavu, pivo u ruke i put pod noge!* Iako elektroničko izdavaštvo mladom autoru pruža više mogućnosti od onog klasičnog, mnogi će se čitatelji zasigurno složiti s time da je nemjerljivo veći užitak okretati stranice tiskane knjige i uživati dok se pod prstima broj pročitanih stranica povećava, a broj nepročitanih smanjuje. Osim toga, tiskani medij naročito je važan upravo u slučaju planinarske i putopisne literature, koja se u pokušaju da čitatelju opiše i dočara nova mjesta i krajolike oslanja na funkcionalnu, papirnatu kombinaciju pisane riječi i fotografije.

No nakon dvije knjige u elektroničkom izdanju, za najnoviju Matejevu knjigu pod naslovom *Planinarenje je način izražavanja - Zašto volim snivati pod zvijezdama* nećete trebati ni utičnicu, ni tablet ni kompjuter, već samo oči i malo slobodnog vremena. Kako urednik knjige Goran Tudor piše u Predgovoru, Matejevo je pisanje drugačije i posebno te ga je upravo iz tog razloga odlučio poduprijeti u tome da ovaj putopis objavi u izdanju M.E.P. Hrvatskog centra poslovne knjige iz Zagreba. U ovoj nam knjizi Matej na tristo stranica, kroz ukupno pedeset priča i 250 fotografija pripovijeda o tek nekoliko od njegovih brojnih izleta, dotičući se pritom tema kao što su motivacija za bavljenje planinarenjem, strast prema glazbi, kulturološke razlike te otuđenje od prirode i koncepta zajedničkog djelovanja svojstvenog suvremenom društvu. Matejevih je pustolovina mnogo, no one meni najdraže su, sasvim subjektivno priznajem, one u kojima sam i sama imala čast sudjelovati. Iz tog mi je razloga posebno srcu priraslo poglavlje *Jedna riječ - Sutjeska* u kojoj je Matej riječju i slikom zabilježio ono što nam je svima ostalo u pamćenju kao jedinstven izlet, prepun rojeva muha, limenki piva, srcastog jezera, kupanja, prdeža, crnogorske drvosječne velikodušnosti, rakije i Nervoznog poštara. Ako vam ova gomila nasumce nabacanih pojmova ne znači ništa, nemate izbora nego smisao potražiti u Matejevoj knjizi. On, kao i uvijek, piše duhovito, zabavno i o važnim temama, a kada neminovno prebrzo stignete do kraja knjige, ne brinite! Ja sam sigurna da nam Matej već priprema novu.

